



LITURGIJSKO-PASTORALNI LIST ŽIVO VIRELO

Hrvatski institut za liturgijski pastoral pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji • GOD. XLII • CIJENA: 2 €



SLUŽBA ŽENA U LITURGIJI
od 15. kolovoza do 13. rujna 2025.



C. Mariani, *Isus naučava u hramu*
(freska u crkvi Santa Maria in Monticelli),
1859.

God. XLII. (2025.)
Liturgijsko-pastoralni list
za promicanje liturgijske obnove

Glavni i odgovorni urednik:
Mario Kopjar

Uredničko vijeće:
Mario Kopjar, Zvonko Pažin,
Ivica Raguž, Milan Dančuo,
Ivan Bingula

Predsjednik uredničkog vijeća:
mons. Zdenko Križić

Uredništvo:
Mario Kopjar, Vječna Tadić Stepinac

Grafička priprema:
Siniša Kolar, HILP

Izdavač i nakladnik:
Hrvatski institut za liturgijski pastoral
pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji
Ksaverska cesta 12a
10000 ZAGREB

Telefon: 01 5635 050
e-mail: hilp@hilp.hr
www.hilp.hr

Tisak:
Denona d.o.o., Zagreb

LITURGIJSKO-PASTORALNI LIST Živo vrelo



UREDNIKOVA RIJEČ

Ministerijalna služba žena u liturgiji 1

NAŠA TEMA: SLUŽBA ŽENA U LITURGIJI

Ivica Raguž: Papagaj o Mariji i euharistiji 2

Milan Dančuo: Ministerijalna služba žena
u liturgijskom slavlju 9

OTAJSTVO I ZBILJA

Biblijsko-teološka razmišljanja:
I. Milovčić, I. Bodrožić, N. Vranješ, T. Barščevski,
J. Bošnjaković, D. Runje

Uznesenje Blažene Djevice Marije 16

Dvadeseta nedjelja kroz godinu 20

Dvadeset i prva nedjelja kroz godinu 24

Dvadeset i druga nedjelja kroz godinu 28

Dvadeset i treća nedjelja kroz godinu 32

Rođenje Blažene Djevice Marije 36

U DUHU I ISTINI

Ivana Krznar: Zdesna ti je kraljica 40

Ministerijalna služba žena u liturgiji

U zrcalu božanskog djelovanja u vremenu, pred nevidljivim izvorom života i tajnom vječnosti, jasno se otkriva duboka svijest o ulozi žena u služenju svetim otajstvima, onim istim otajstvima koja predstavljaju sveti prostor u kojem se čovjek, u poniznosti i vjeri, susreće s prisutnim Bogom.

U toj dinamici otajstvene stvarnosti Crkve, čiji je život neprekidno usmjeren prema punini zajedništva s božanskim, prisutnost ženâ zadobiva ne samo vidljivo, već i duhovno značenje jer, sudjelujući u proročkoj, svećeničkoj i kraljevskoj dimenziji Kristove službe, one na osobit način svjedoče o snazi utjelovljenja i uskrsnuća kao vrhunca otkupljenja i novog života u milosti.

Utemeljena na iskustvima prve Crkve, služba žena ostaje trajni poziv da Crkva u svakom vremenu prepozna i njeguje darove Duha Svetoga koji se ne vežu uz spol, nego se otkrivaju u raspoloživosti srca, u tihoj predanosti i neiscrpoj želji za služenjem. Crkva, na svom sinodalnom putu, pozvana je ponovno otkriti glas koji se često gubio u povijesnim slojevima, glas žene koji nosi u sebi otajstvo neumornog svjedočenja, strpljive budnosti i tihe prisutnosti.

Liturgija, kao vrhunac crkvenog i osobnog života te mjesto gdje se vječnost susreće sa sadašnjošću, nije zatvoreni prostor zaređenih službenika u kojem vladaju oblici i pravila, nego živi organizam u kojem se ostvaruje zajedništvo, mjesto u kojemu svaki član Crkve, a osobito oni koji su pozvani na služenje, na puno, svjesno i djelatno udioništvo u svetim otajstvima, postaju svjedoci božanskog otajstva koje se razlijeva kroz sve aspekte zajedničkog života.

Tako ministerijalna služba žena u liturgijskom slavlju nije puko nadopunjavanje ili pragmatični odgovor na društvene izazove, niti puki doprinos estetskoj ili organizacijskoj dimenziji bogoslužja, nego duboko teološko očitovanje i izraz vjernosti Crkve prema Božjem planu spasenja, vidljivo ostvarenje duhovne plodnosti Crkve, koja u različitim karizmama i službama izgrađuje Tijelo Kristovo u vremenu i prostoru.

Otvarajući se s povjerenjem prostoru Duha, koji nadahnjuje nove putove vjernosti Evanđelju, Crkva prepoznaje znakove vremena te je spremna otvoriti prostor novim oblicima služenja i sudjelovanja, potvrđujući da je svaka služba poziv na ljubav, na darivanje sebe drugima, znak zrelosti zajedništva koje nadilazi strukture i svjedoči snagu Božje milosti u vremenu.

Urednik

Papagaj o Mariji i euharistiji

IVICA RAGUŽ

*Marijina silna želja za
božanskim bila je takva
da je ona bila bez ikakve
žudnje za ljudskim.
Stoga je i začela i rodila
Boga nil humanum –
»bez ičega ljudskog«,
kako to vele sveti oci.*

»O Dijete, kako li si samo neobuzdano kada sebe samoga daješ svima! Smiješiš se svakomu koga susretnoš. Ususret hitaš svakomu tko te vidi. U svojoj si ljubavi sličan onomu koji gladuje za ljudima.« (*De nativitate* 13,12) Misli su ovo sv. Efrema Sirijca s kojima započinjemo razmatranje o Blaženoj Djevici Mariji i o euharistiji. Sveti Efrem jedan je od meni najdražih mojih nevidljivih prijatelja. Jedino s njim mogu i misliti i moliti, razmatrati i moliti, jer je njegova misao posve molitvena. Vrlo neobično i čudesno: dok čitaš i misliš, istodobno i moliš, misao ti se u istom trenutku uzdiže k Bogu, u svakoj ti se misli smiješi Dijete. Započnimo stoga ovo molitveno razmatranje upravo sa sv. Efreom, čije su misli i moje misli. U usta Marijina stavlja on ove riječi: »I kao što harfa čeka gospodara, tako i moj govor čeka tebe. Neka tvoja volja pokrene jezik tvoje majke. Ti si me poučio novomu začecu, pouči sada i moj govor da porodi novu pohvalu.« (15,5)

Pohlepa za majčinstvom

1. Poput mnogih starozavjetnih žena, kao što su Tamara i Ruta, i Marija za Efrema predstavlja ženu koja želi roditi, a to znači želi primiti božansko sjeme kojim će se ona istodobno i pasivno zaodjenuti (začeti), i koje će ona aktivno zaodjenuti (rađanje). Bog je pogledao na Mariju jer je ona Boga pogledala, željna i žudna – kao što to čini svaka istinska žena u odnosu prema muškarcu, bilo tjelesno, bilo duhovno! – da mu ukrade, da primi njegovo božansko sjeme u sebe, da se njime uljepša, ali da i ona sama uljepša njega i njime ovaj svijet: »Čestite žene postale su razuzdane zbog tebe koji ih sve činiš čednima. Ukrala te Tamara na raskrižju putova, tebe koji utireš put u nebesko kraljevstvo... Njezine uši prezrele su sve glasove zbog tvojega glasa.« (*De nat.* 9,13) Marijina silna želja za božanskim bila je takva da je ona bila bez ikakve žudnje za ljudskim. Stoga je i začela i rodila Boga *nil humanum* – »bez ičega ljudskog«, kako to vele sveti oci. Bila je poput Kovčega Saveza,



Nep. autor, Sveti Efreim Sirijac, XI. st.

[...] Marija nije prisilila Boga da se u njoj začne i po njoj rodi. Utjelovljenje je iznenadni Božji dar, dar koji ona nije mogla ni zamisliti da će joj se dogoditi u njezinu životu. Čudo je to Boga koji je odlučio svoje božansko sjeme dati Mariji, koji se odlučio spojiti duhovno s jednom ženom te se u njoj tjelesno začeti i od nje tjelesno roditi. To je čudo koje, za Efrema, »prevrće poredak« postojećih stvari. Bog postaje čovjekom, Veliki postaje Malenim [...]

duhom siromašna, a to znači prazna od svega zemaljskoga. I zaključana, jer drukčije se i ne može primiti »dar koji ne dolazi iz naravi«. (12, 3) Ili, kako to još bolje piše Efreim, ništa u njoj, Kovčegu Saveza, nije bilo osim Knjige, a to znači samo one misli koje su dolazile od Božjih misli, zapisanih u Svetom pismu. (*De fide* 53, 1)

2. No, Marija nije prisilila Boga da se u njoj začne i po njoj rodi. Utjelovljenje je iznenadni Božji dar, dar koji ona nije mogla ni zamisliti da će joj se dogoditi u njezinu životu. Čudo je to Boga koji je odlučio svoje božansko sjeme dati Mariji, koji se odlučio spojiti duhovno s jednom ženom te se u njoj tjelesno začeti i od nje tjelesno roditi. To je čudo koje, za Efrema, »prevrće poredak« postojećih stvari. Bog postaje čovjekom, Veliki postaje Malenim: »Čudesna je tvoja Majka! Ušao je u nju Gospodin i postao slugom. Ušla je Riječ i umuknula u njoj. Ušao je Grom i utihnuo. Ušao je Pastir svih i postao u njoj Jaganjcem. Blejanjem je došao na svjetlo dana. Preokrenuo se poredak u utrobi tvoje Majke. Stvoritelj svega ušao je kao bogat, a izišao kao siromah. Visoki je ušao, a izišao Niski. Nebeskim je sjajem ušao, a izišao odjeven u prezrenu boju. Kao junak je ušao, a iz majčine utrobe ponio je odjeću straha. Ušao je onaj koji sve hrani i naučio je gladovati. Onaj koji sve poji ušao je i naučio je žeđati. Gol i razodjeven izišao je onaj koji sve odijeva.« (*De nat.* 11,6-8) Uh, kako moćne misli! Marijina je utroba zaista

*Euharistija je besplodna
ako njoj ne pristupamo
kao žena koja je željna
ukrasti božansko sjeme da
postane duhovna majka!
[...]
Euharistija budi u nama
duhovni majčinski
instinkt, čini nas tako
duhovno pohlepnima, da
nam nikada nije dosta
Boga, da se neprestano
želimo hraniti Bogom,
i to tako da i mi sami
njega hranimo.*

čudesna utroba, ona je preokrenula poredak ovoga svijeta! Ono što čovjek smatra velikim, nije za Boga veliko. Za Boga je veliko ono što čovjek smatra malenim, prezrenim, bezveznim. Čudesna je Marijina utroba jer je pokazala da je božanski veliko samo ono što je maleno, nježno, ponizno, ono što se ponizuje pred drugim, što se želi spojiti, ispreplesti s drugim, što želi drugoga učiniti svojim.

3. Iz dosad rečenoga shvaćamo što nam Marija progovara o euharistiji. Euharistija zahtijeva dušu koja ima u sebi majčinski osjećaj, koja ima požudu da bude majka, osobito danas, u vremenu gubitka svakoga, pa i duhovnoga majčinstva. Duša je to koja želi ukrasti božansko sjeme, primiti ga u sebe, odjenuti se njime i njega odjenuti, njime se hraniti, ali i njega hraniti. Ponavljamo: to je tako vidljivo u odnosu muškarca i žene. Žena se želi zaodjenuti sjemenom muškarca, ali ga želi i sama zaodjenuti rađanjem tjelesnim (djeca) i duhovnim (riječi, djela, izvanjska ljepota). Ako to vrijedi za odnos muškarca i žene, koliko to više vrijedi za odnos Boga i duše. Euharistija je besplodna ako njoj ne pristupamo kao žena koja je željna ukrasti božansko sjeme da postane duhovna majka! No, te svete, majčinske pohlepe, toga instinkta u duši čovjekovoj ne bi bilo da Bog nije odlučio »preokrenuti poredak« i čudesno se spustiti do duše, ući u nju, što se sve dogodilo u Mariji. Euharistija budi u nama duhovni majčinski instinkt, čini nas tako duhovno pohlepnima, da nam nikada nije dosta Boga, da se neprestano želimo hraniti Bogom, i to tako da i mi sami njega hranimo.

Dvije slike

4. No, nismo došli do još divnijih misli našega Efrema, a to su sljedeće. Marija je osoba ljubavi, ali nije ljubomorna, ne želi Isusa samo za sebe, nego i za nas: »Ne ću biti ljubomorna, sine moj, što ćeš biti sa mnom i sa svakim. Budi Bog onomu koji te ispovijeda, i budi Gospodin onomu koji ti služi, i budi brat onomu koji te ljubi kako bi ih sve spasio!« (De nat. 16,1) Marija gleda Isusa Krista dvostruko, kao vidljivoga i kao nevidljivoga, tako da pred sobom ima dvije slike, njega kao Boga i njega kao čovjeka. Gleda ga vidljivoga, ali ga u svojem duhu oblikuje kao nevidljivoga: »Da bih vidjela tvoju sliku, onu izvanjsku, koja je pred mojim očima, tvoja nevidljiva slika oblikovana je u mojem duhu. U tvojoj vidljivoj slici vidjela sam Adama, a u tvojoj nevidljivoj vidjela sam tvojega Oca koji je s tobom sjedinjen. Jesi li mi, dakle, u dvjema slikama pokazao svoju ljepotu?« (16,3-4) Budući da Marija nije ljubomorna, ona želi da Isus doda tim svojim dvjema slikama i treću sliku, a to je euharistija! Ona želi da i mi gledamo Isusa kao i ona, dvostruko, da ga i mi gledamo vidljivoga i nevidljivoga, da ga – gledajući ga vidljivoga – oblikujemo u svojem duhu kao nevidljivoga: »Oblikuj se u kruhu i u duhu. Prebivaj u kruhu i u onima koji ga jedu! U vidljivom (kruhu) i u nevidljivom (duhu) Crkva te tvoja gleda kao što te je gledala tvoja Majka!« (16,4) Dakle, da nije bilo Marije, ne bilo



utjelovljenja, a time ni euharistije. U Mariji se Isus utjelovio kako bi se zajedno s njom, s njezinom nesebičnom željom euharistijski uprisutnjivao u svim dušama, kao vidljiv i kao nevidljiv. Drugim riječima, za našega svetca euharistija, koja je uvijek u svojoj srži marijanska, zahtijeva marijansku dušu. To je duša koja će hlepiti za vidljivim Bogom, za Bogom u euharistiji. Jer, tko ne hlepi za euharistijom, taj ne hlepi za poniznim Bogom, za Bogom koji se odlučio poniziti, koji je upravo svojom poniznošću »preokrenuo poredak« ovoga svijeta. Takav hlepi za neakvim drugim bogom, za idolom ovoga svijeta. Zato u Marijina usta Efrem stavlja sljedeće misli: »Tko tvoj kruh mrzi, sličan je onomu koji je mrzio i tvoje

Francisco de Herrera el Viejo,
Euharistija, 1641.

[...] tko se klanja Bogu u euharistiji, biva slobodan od svakoga klanjanja svemu drugomu. Čuva se od navezanosti na sve drugo vidljivo, a osobito se čuva od svih onih slika koje čovjek neprestano producira (slike u medijima, na internetu, u filmovima) kako bi sebe učinio ovisnim o vidljivom.

tijelo. A onaj izdaleka, onaj koji tvoj kruh ljubi, sličan je onomu iz blizine koji je ljubio tvoj lik. U kruhu i u tijelu vidjeli su te prvi i posljednji.« (16,5) Da, tko mrzi euharistiju, tko nema euharistije, nema ni Isusa Krista. Tomu je Isus Krist idol, konstrukt vlastitih misli. A tko ne voli Mariju, ne može voljeti ni euharistiju, a time – što je osobito važno! – ni Isusa u euharistiji, Isusa koji se želi zaodjenuti čovjekom kako bi njega čovjek zaodijevao. Isus bez Marije i bez euharistije stran je čovjeku, ali i čovjek bez Marije i bez euharistije stran je Isusu. To je Isus koji se pretvorio u povijesnu ideju, u sredstvo za postizanje vlastite moći u Crkvi i u društvu, kako je to vidljivo svugdje gdje su Marija i euharistija zapostavljeni u pobožnosti, duhovnosti i u teologiji.

5. Dakle, euharistija je čudesan Božji dar za utrobu naše duše. Isusa Krista primamo istodobno i tjelesno i duhovno, da se on u nama oblikuje i u tijelu i u duhu. A ne će se moći oblikovati, kao što smo vidjeli, ako ga ne volimo prisutna u euharistiji. A euharistiju ne ćemo voljeti, ako ne volimo Mariju! Ono što euharistija u nama ostvaruje prvenstveno je to da nas čini bogovima. Kao i u Mariji, Bog je istodobno u nama i ostaje izvan nas, jer je on uvijek veći od nas: »Budući da si prebivao u meni, prebivala je u meni i izvan mene tvoja veličanstvenost. I otkako sam te vidljivo rodila, opet tvoja nevidljiva (božanska) moć nije otišla od mene.« (16,2) Čovjek, zahvaljujući euharistiji, postaje orao kojim se uzdiže u raj: »Duhovnim kruhom svatko postaje orao koji leti prema raj. Tko je blagovao živo tijelo Sina, leti u oblacima njemu ususret.« (De azymis, 17, 12-13) Ali, ne samo to. Plod je euharistije takav da čovjek biva oslobođen od idolatrije. Za Efrema to znači da se Bog učinio vidljivim kako bi se čovjek, koji je sklon vidljivom, klanjao jednomu jedinom Vidljivom te tako bio oslobođen od klanjanja ostalom vidljivom, stvorenjima, bogatstvu, časti, spolnosti. Ili, još bolje, da bi se prestao klanjati samomu sebi: »Stvorenja su se smatrala bogovima, jer je klanatelj bio lud. Svemu se on klanjao, jer se nije klanjao Jednomu. Milosrdni se spustio i slomio tako jaram koji je sve tlačio.« (De nat. 22, 4) Drugim riječima, tko se klanja Bogu u euharistiji, biva slobodan od svakoga klanjanja svemu drugomu. Čuva se od navezanosti na sve drugo vidljivo, a osobito se čuva od svih onih slika koje čovjek neprestano producira (slike u medijima, na internetu, u filmovima) kako bi sebe učinio ovisnim o vidljivom. Zato je euharistija zaista »liječ života«, kako ju naziva Efrema, jer nas ona oslobađa od navezanosti na vidljivo koje nas gura u propast, čini nas robovima vidljivom. Stoga je slobodna osoba samo ona koja se marijanski klanja Isusu u euharistiji. Što si više euharistijski – što je više u tebi Knjiga, ali i Kruh i Vino Isusa Krista – tim si manje ovisan o vidljivom, a nadasve o vidljivom koje čovjek neprestano producira, osobito danas, i koje zagađuje naš duh. Euharistijska pak osoba, poučava nas Efrema, oblikuje u svojem duhu Boga, postaje majka samoga Boga,

dok ostale, ne-euharistijske duše začinju i rađaju opasne, ružne i prljave slike ovoga svijeta. K tomu, tko marijanski i euharistijski prima Boga i u svojem ga duhu oblikuje, dobiva posve drukčiji pogled na svijet, na sve postojeće vidljivo! Svijet mu postaje lijep, stvorenja ne odišu više idolima, nego simbolima, simbolima Isusa Krista koji »u njima plivaju«. (*De virginitate* 9,12) U svakom stvorenju čovjek gleda simbol Isusa Krista, svako stvorenje zrači ljepotom Isusa Krista. Euharistijska duša tako reći euharistijski motri cijelo stvorenje, u vidljivom gleda Nevidljivoga, Isusa Krista.

Euharistijski gledatelji

6. Tako je još jednom vidljivo kako su Marija i Isus, odnosno euharistija i Isus, isprepleteni te kako se i mi možemo ispreplesti s Isusom samo s Marijom i s euharistijom, ako i sami postanemo marijanski i euharistijski. U nama euharistija treba buditi osjećaje i straha i ljubavi, jer su takvi bili osjećaji i Marijini spram Isusa: »Koja bi se majka usudila razgovarati sa svojim sinom molitveno! Da je njezin sin kao Bog nada svoje majke! A opet da je on kao čovjek njezino ljubljeno dijete i njezin sin. Tvojoj majci dolikuje da stoji pred tobom u strahu i u ljubavi.« (*De nat.* 9, 1) Da, ljubav treba biti u nama, jer nam je Bog tako divno blizak u euharistiji, a opet i strah, jer čovjek nije dostojan toga »strašnog otajstva«, takvoga, poniznoga Boga, jer ostaje trajno zbunjen pred svojim »Zbuniteljem« (16, 2), utjelovljenim Bogom, koji nas je zbunio »običnim svakodnevnim stvarima života«. (*De fide* 43) Tako je strah izričaj ljubavi i ljubav je izričaj straha. Osobito je u Efrema moćna misao o isprepletenosti Marije i Duha Svetoga te euharistije i Duha Svetoga. Mariju je zasjenio Duh Sveti, on kojega osobito simboliziraju, kako piše Efrem, oganj i duh. On je Marijinu utrobu učinio gorljivom, tako reći ugrijavao ju je da može njezin duh i njezino tijelo primiti samoga Boga. Isto to čini i Duh Sveti u euharistiji. On se spušta kao Oganj na darove kruha i vina te ih pretvara u božanski Oganj, tako da u euharistiji čovjek prima i blaguje sam božanski Oganj, Isusa Krista i njegov Oganj, Duha Svetoga: »Gle, Oganj i Duh u utrobi su one koja te nosila. Oganj i Duh u rijeci su u kojoj si kršten. Oganj i Duh i u našem su krštenju, ali i u Kruhu su i u Kaležu Oganj i Duh Sveti.« (10, 17) Sada vjernik smije jesti samu Žeravicu koju prorok Izaija nije smio jesti: »U tvome Kruhu, Gospodine, skriven je Duh koji



Philippe de Champaigne,
Navještenje, 1644.

*On se spušta kao Oganj
na darove kruha i
vina te ih pretvara u
božanski Oganj, tako
da u euharistiji čovjek
prima i blaguje sam
božanski Oganj, Isusa
Krista i njegov Oganj,
Duha Svetoga [...]*

*[...] Duh je u tvom
Kruhu, Oganj u tvom
Vinu. To je očito čudo
kojim su se naša usta
pričestila... Serafini nisu
smjeli dotaknuti užareni
ugljen rukama, a ugljen
je jednostavno dotaknuo
Izaijina usta. Serafin
ga nije okusio, Izaija
ga nije pojeo, ali naš
nam je Gospodin dao da
učinimo i jedno i drugo.*

se ne može pojesti, u tvom Vinu prebiva Oganj koji se ne može popiti. Duh je u tvom Kruhu, Oganj u tvom Vinu. To je očito čudo kojim su se naša usta pričestila... Serafini nisu smjeli dotaknuti užareni ugljen rukama, a ugljen je jednostavno dotaknuo Izaijina usta. Serafin ga nije okusio, Izaija ga nije pojeo, ali naš nam je Gospodin dao da učinimo i jedno i drugo.« (10, 8.10) O da, zahvaljujući euharistiji, svaki čovjek može i treba postati božanski ognjen, gorljiv.

7. Još bismo mnogo mogli ispriopovjediti o Efremovoj ljubavi prema Mariji i prema euharistiji. No, ostajemo samo obični papagaji, ali koje je božanski Papagaj naučio nešto malo reći o Bogu, kako predivno piše sv. Efrem: »Onaj koji je papagaja učio govoriti, skriva se iza zrcala da bi ga poučio. Kad god se papagaj okrene prema glasu koji govori, pred očima mu je uvijek njegova vlastita slika koja govori s njim te ima dojam da razgovara s prijateljem... Božanski bitak, uzvišen iznad svega i u svemu, prigruo se svojom ljubavlju s visine i uzeo našu narav. Namučio se na sve moguće načine da nas privuče k sebi.« (31, 6-7) Da, to se sve ostvaruje u euharistiji, gdje se vjerniku treba dogoditi ono što se dogodilo Mariji: da se sav ispreplete s Gospodinom. »Kristovo tijelo ispreplelo se s našim tijelima, njegova Krv slila se u naše žile. Njegov je glas u našim ušima, a njegov sjaj u našim očima. U svojem milosrđu sav se isprepleo sa svima nama.« (*De virg.* 37, 2) Ipak, za kraj, ne mogu a ne prenijeti vam meni najljepši tekst iz cijeloga opusa sv. Efrema. Nigdje nisam pročitao bolje tumačenje scene gdje Isus na križu daruje Ivana Majci, a Majku Ivanu. Tekst je to koji nas baca u ekstazu, a koji ponajbolje tumači kamo smjeraju i Marija i euharistija. Ah, ponajbolji je to tekst i za razumijevanje istinskoga kršćanskog prijateljstva, pa i braka, osobito posljednje misli. No, pustimo Papagaja da progovori: »On te, Marijo, ostavio, a ipak te i nije ostavio; jer u onom učeniku vratio se da bude s tobom. On je Dobrostivi koji je odlučio samoga sebe poslati onima dalekima, gdje je već bio. Njegova volja navela ga je da se prigru svakomu čovjeku; njegova ljubav poslala ga je na sve strane. I premda svima skriven, on je ipak u potpunosti sa svakim tko ga traži. Budući da je vidio kako se ne možeš odviknuti od ljubavi prema onom Djetetu od kojega si se već odviknula, Čisti se sam utisnuo i oblikovao u Čistom... Učenik je gledao u Ženi kako se onaj Uzvišeni ponizio, kako je ušao u njezino krhko krilo i prebivao u njemu, kako je izišao i pio obično mlijeko. A Žena se divila njemu da je on imao čast te je smio počivati na grudima Božjim! Oboje su se divili jedno drugomu da su Božjom dobrotom primili tako veliku čast. Tebe su gledali u sebi samima tako što su gledali jedno drugo. Tvoja Majka gledala je tebe u onom učeniku, a on je gledao tebe u tvojoj Majci. O Gospode moj, divni su to gledatelji koji su tebe neprestano gledali jedno u drugom kao u zrcalu. Uzor su oni i nama, o Spasitelju, da i mi trebamo tebe gledati jedno u drugom.« (25, 5-9) ■

Ministerijalna služba žena u liturgijskom slavlju

MILAN DANČUO

Ministerijalnost u Crkvi odnosi se na posebnu službu ili dužnost koju netko vrši u ime Crkve, osobito u kontekstu navještaja Božje riječi, slavljenja sakramenata i pastoralne brige za zajednicu. Pojam se uglavnom odnosi na zaređene službenike, ali u širem smislu obuhvaća i vjernike laike koji obavljaju određene službe u Crkvi poput lektora, akolita, kateheta i svih drugih koji sudjeluju u pastoralu, evangelizaciji, liturgiji i karitativnom radu. Iako vjernici laici ne pripadaju zaređenim službenicima, njihova služba je jednako važna u životu kršćanske zajednice. Posljednjih godina papa Franjo probudio je u Crkvi teološki i pastoralni interes o temi uspostavljenih službi kroz dva apostolska pisma u obliku motu proprija. Apostolsko pismo *Spiritus Domini* iz 2021. godine otvara mogućnost da žene prime službe lektorata i akolitata, a apostolskim pismom *Antiquum Ministerium* iste godine uspostavlja se služba katehete. Papa je skrenuo pozornost na laičku ministerijalnu službu s nakanom da njezino vršenje doprinese novom obliku poslanja Crkve. Velik interes izazvala je mogućnost da žene vrše službe lektora i akolita što je do tada isključivo bilo namijenjeno muškim vjernicima. Otvaranje ministerijalne službe za žene laike u liturgiji donosi niz osjetljivih pitanja. Najprije poziva na šire promišljanje o ulozi žena u Crkvi, zatim o odnosu između vršenja ministerijalne službe u liturgiji i sudjelovanja u upravljanju zajednicama. Na kraju, naznačuje se i prilično složeno pitanje pristupa žena zaređenim službama, naročito svetom redu đakonata. U ovim razmišljanjima dotaknut će se mjesto i uloga žena u Svetom pismu, potom pitanje liturgijskih službi žena u povijesti Crkve te na kraju teologija Drugoga vatikanskog koncila i nove pastoralne mogućnosti u današnjim crkvenim okolnostima.

Uloga žena u biblijskoj povijesti spasenja

U Svetom pismu naglašava se ontološka razlika između muškarca i žene jer na različit način uprisutnjuju mnogostruku mudrost Duha Svetoga i raznolikost darova. Prema Knjizi Postanka Bog

Apostolsko pismo Spiritus Domini iz 2021. godine otvara mogućnost da žene prime službe lektorata i akolitata, a apostolskim pismom Antiquum Ministerium iste godine uspostavlja se služba katehete. Papa je skrenuo pozornost na laičku ministerijalnu službu s nakanom da njezino vršenje doprinese novom obliku poslanja Crkve.

Jan van Scorel, *Marija Magdalena*, 1530.

*Na vrhuncu stvaranja
Bog je stvorio čovjeka
u njegovu dvostrukom
licu, kao muško i
žensko, dajući ne samo
komplementarnost
u tjelesnosti, nego
raznolikost i međusobno
obogaćivanje u naravi.*



je stvorio muškarca i ženu na svoju sliku i podložio im sve stvoreno (Post 1,26-27). Na vrhuncu stvaranja Bog je stvorio čovjeka u njegovu dvostrukom licu, kao muško i žensko, dajući ne samo komplementarnost u tjelesnosti, nego raznolikost i međusobno obogaćivanje u naravi. U novozavjetnoj perspektivi ističe se uloga i mjesto žena u Isusovom javnom djelovanju. Žene ga prate kroz cijelo vrijeme njegova propovijedanja i navještaja Kraljevstva Božjega. U Lukinom evanđelju s Isusom i učenicima putuju žene poput Marije Magdalene, Ivane, žene Herodova upravitelja Huze, Suzana i mnogih drugih (Lk 8,1-3). I one sudjeluju u djelu evangelizacije objavljujući Radosnu vijest o Kraljevstvu Božjem. Žene su svjedokinje Isusove smrti i pokopa (Lk 23,44-56) i prije svega prve su navjestiteljice njegova uskrsnuća (Lk 24,1-12). Glas se žena čuje od samoga početka u prvoj kršćanskoj zajednici. Upravo su one kao prve evangelizirale apostole naviještanjem uskrsnuća. Luka također podsjeća na njihovu prisutnost u Djelima apostolskim kada su, zajedno s učenicima i Marijom, Isusovom majkom, bile jednodušno postojane u molitvi (Dj 1,12-14).

O načinu poziva i služenja u evanđeljima se ne govori puno. Evanđelist Luka ne navodi izričit poziv kao kod apostola, nego ističe da su sve te žene iskusile u tjelesnom i duhovnom smislu darovnu i iscjeliteljsku Isusovu ljubav. Ljubav koju su primile učinila ih je hrabrima i sposobnima za nasljedovanje Isusa jer su same napustile prošlost kako bi služile Kristu u njegovu djelu spasenja. Isus zapravo promiče žensko učenje koje se najbolje

može raspoznati u životu i nasljedovanju Marije Magdalene, prve svjedokinje uskrsnuća. Isus je tako u svom djelovanju obnovio ženama njihovo pravo dostojanstvo kao kćeri Božjih. Temeljne karakteristike žena kao Kristovih učenica može se sažeti u dva temeljna glagola: one »slijede« i »služe«, odnosno nasljeđuju Krista u ključu *dijakonije*. U evanđeljima je *dijakonija* temeljna karakteristika susreta Isusa i žena. Više se puta navodi da Isus poziva svoje učenike potičući ih da postanu sluge poput svoga Učitelja. Za žene nije sačuvan takav poziv, ali za njega nije niti postojala potreba jer su žene kao Kristove učenice već živjele takav poziv na *dijakoniju*. Marijina poniznost i služenje, kao služenje Marte i Marije (Lk 10,38-42) i drugih svetih žena potvrđuje tu činjenicu. Novi zavjet je cijeli prožet ženskom prisutnošću koja počinje od Elizabete, majke Ivana Krstitelja, prolazi kroz Djevicu Mariju i stiže do žene odjevene u sunce, slike Crkve koja sjaji i pobjeđuje Zloga.

Liturgijske službe žena kroz povijest

U prvim kršćanskim stoljećima žene su sudjelovale u misijskom poslanju Crkve, ali su prema povijesnim izvorima također vodile brigu za pojedine kršćanske zajednice. U tom vremenu došlo je do procvata različitih službi kao što su ostijarij, egzorcist, lektor, akolit, subđakon, đakon, prezbiter i biskup koji su svojim službenjem izgrađivali Crkvu i kršćansko zajedništvo. Neke od tih službi vršile su i žene. Najvažniji primjer je služba đakonise koja se od 4. stoljeća spominje u kanonima Koncila u Niceji (325.) i Kalcedonu (451.), u dokumentu *Didascalia Apostolorum* i u mnogim drevnim spisima uglavnom kršćanskih tradicija na Istoku. Među dokumentima koji najbolje predstavljaju lik đakonise svakako je spis *Didascalia Apostolorum* koji jedini đakonise predstavlja kao istinsku pastoralnu i liturgijsku službu. Ovdje se one prvi put pojavljuju ne samo kao skupina jasno drugačija u odnosu na stalež udovica i djevice, nego i kao službenice mjesne Crkve koje vrše pastoralne i liturgijske zadaće slično kao i muški đakoni. Analizom postojećih povijesnih izvora može se primijetiti kako postoje oprečna mišljenja o sakramentalnosti njihovog ređenja. Neki elementi ipak, kao polaganje ruku na glave đakonisa i njihovo ređenje tijekom euharistijskog slavlja, jasno su istaknuti.

U liturgijskom kontekstu, đakonisa je bila prisutna u obredu krštenja odraslih žena i imala dvostruku zadaću. Pomazivala je uljem tijelo novokrštene žene i pratila ju je kao mistagoga u njezinim prvim koracima kršćanske vjere. Vrlo je vjerojatno da je liturgijska služba đakonise u sakramentu krštenja bila više povezana s čednošću, a ne toliko s ministerijalnošću. U tome se može vidjeti važnost i značaj geste rezervirane za đakonise koja nije mogla zazivati božanska imena na krštenu osobu, nego je imala zadatak objasniti novokrštenici obred pomazanja. I nakon

Više se puta navodi da Isus poziva svoje učenike potičući ih da postanu sluge poput svoga Učitelja. Za žene nije sačuvan takav poziv, ali za njega nije niti postojala potreba jer su žene kao Kristove učenice već živjele takav poziv na dijakoniju. [...]

Vrlo je vjerojatno da je liturgijska služba đakonise u sakramentu krštenja bila više povezana s čednošću, a ne toliko s ministerijalnošću. U tome se može vidjeti važnost i značaj geste rezervirane za đakonise koja nije mogla zazivati božanska imena na krštenu osobu, nego je imala zadatak objasniti novokrštenici obred pomazanja.

Liturgijske službe žive se u služenju kako bi se pomoglo zajednici da susreće Krista, slavi Boga i da sudjeluje na svjesniji, potpuniji, djelatniji način u liturgijskim slavlјima. Papa Pavao VI. apostolskim pismom Ministeria Quaedam iz 1972. godine potvrdio je da se pojedine službe mogu povjeriti i laicima, tako da se više ne smatraju isključivo vezane za kandidate za sakrament reda.

pomazanja đakonisa se brinula za teološku, praktičnu i moralnu formaciju novokrštene žene, kako bi nosila i čuvala krsni pečat. Mnoge službe laičke prirode s vremenom su postale rezervirane isključivo za klerički stalež postajući dio puta pripreme za zaređenu službu. Time se aktivna prisutnost laika, a posebno žena, unutar liturgije sve više smanjivala dok nije u potpunosti nestala.

Teologija Drugoga vaticanskog koncila

Drugi vaticanski koncil donosi obnovljenu teološku misao i ističe važnost različitih službi u Crkvi. Velika novost jest da se ministrijalno i opće svećeništvo promatraju na istovjetnoj razini, a svoj izvor imaju u Kristovom svećeništvu. Liturgijske službe žive se u služenju kako bi se pomoglo zajednici da susreće Krista, slavi Boga i da sudjeluje na svjesniji, potpuniji, djelatniji način u liturgijskim slavlјima. Papa Pavao VI. apostolskim pismom *Ministeria Quaedam* iz 1972. godine potvrdio je da se pojedine službe mogu povjeriti i laicima, tako da se više ne smatraju isključivo vezane za kandidate za sakrament reda. Time se preuzima drevna tradicija prema kojoj je Crkva ustanovila određene službe kako bi dostojno slavila Boga i omogućila vjernicima izgrađivanje Kraljevstva Božjega. Kroz te su službe vjernicima povjerene liturgijske i karitativne zadaće kako bi ih mogli vršiti prema različitim okolnostima. Nakon koncila pojavila su se i razna pitanja o ulozi žena u Crkvi i o službi đakonisa. U analizi pitanja đakonisa postignut je do danas znatan napredak, ali to pitanje i dalje ostaje otvoreno. Međutim, odnos đakonske i svećeničke službe je jasno razgraničen. Papa Ivan Pavao II. u apostolskom pismu *Ordinatio Sacerdotalis* iz 1994. godine, govoreći o pitanju ređenja žena za svećenike, piše da se to pitanje odnosi na samo božansko ustanovljenje Crkve i potvrđuje da Crkva nema nikakvu ovlast udjeljivati svećeničko ređenje ženama.

U koncilskoj teologiji pojedine službe mogu doprinijeti očitovanju i ostvarenju otajstva Crkve. Obnovljeno vrednovanje liturgijskih službi koje mogu vršiti laici danas predstavlja priliku za dublje prihvaćanje koncilske ekleziologije. Postavljeni služitelji mogu postati promicatelji suodgovornosti u Crkvi, navještitelji evanđelja u raznim životnim situacijama i svjedoci življene kršćanske egzistencije. Oni mogu kršćanskoj zajednici predstaviti očekivanja i težnje ljudi današnjega vremena i zajedno biti autentičan znak prisutnosti Crkve u obiteljima i u životima vjernika. Jasnija artikulacija takve liturgijske ministrijalnosti na simbolički način očituje put ministrijalnoga i crkvenoga promišljanja koje je sazrelo tijekom posljednjih desetljeća. Tema liturgijskih službi nadišla je u teološkom smislu povijesnu zatvorenost i usmjerenost prema kleričkom staležu koja je često uzimala u obzir samo normativni okvir i liturgijske rubrike. Koncilska sintagma »opće svećeništvo« cijele kršćanske zajednice uvela je teološku



Diego Rodríguez da Silva y Velázquez,
Krist u kući Marte i Marije, 1620.

svježinu koja je zahtijevala duboko i strukturalno preispitivanje ministerijalnih oblika. U tom kontekstu, kulturni razvoj prošloga stoljeća koji je iznjedrio jednako dostojanstvo muškaraca i žena omogućio je u današnjim okolnostima ponovno čitanje tradicije koje vodi do produbljenih teoloških razmišljanja i novih pastoralnih mogućnosti.

Ministerijalna služba žena u današnjim slavljinama

Drugi vatikanski koncil preispitao je službe koje su dugi niz stoljeća bile povjeravane muškarcima u vidu pripreme za sveti red i klerički stalež. Iako ih žene nisu mogle primati, pojedine službe su mogle vršiti *de facto*, na primjer biti čitačice bez ikakva formalnoga postavljanja od strane Crkve. Žene zapravo nisu bile u potpunosti isključene iz kršćanske obredne stvarnosti, uvijek su bile njezinim sastavnim dijelom. Često se feministička kritika Crkve odnosi na pristup svetom redu i zaređenim službenicima koji međutim nisu jedina postojeća stvarnost ili jedini nužni poziv. Poziv žena na službu jasno se izražava mnogim oblicima privatne i javne predanosti koje preuzimaju u svijetu. Prva služba u koju su mogle biti postavljene žene je služba izvanrednoga služitelja pričesti. Ova je služba uspostavljena uputom *Immensæ Caritatis* iz 1973. godine, a može se podijeliti i muškarcima i ženama. Dužnost izvanrednoga služitelja pričesti je pomagati u dijeljenju pričesti, nositi je bolesnima, a u posebnim slučajevima izlagati euharistijsko otajstvo na klanjanje vjernicima. Ova liturgijska

Prva služba u koju su mogle biti postavljene žene je služba izvanrednoga služitelja pričesti. Ova je služba uspostavljena uputom Immensæ Caritatis iz 1973. godine, a može se podijeliti i muškarcima i ženama. Dužnost izvanrednoga služitelja pričesti je pomagati u dijeljenju pričesti, nositi je bolesnima, a u posebnim slučajevima izlagati euharistijsko otajstvo na klanjanje vjernicima.



Francisco Goya,
Krist na Maslinskoj gori, 1819.

služba nije novost u povijesti Crkve jer je u prvim stoljećima postojao običaj držanja euharistije kod kuće radi pričesti. U kasnijim stoljećima postojali su laici koji su u slučaju potrebe donosili euharistijsku pričest bolesnima. Ponovno uvođenje ove službe nije samo praktične naravi, nego je plod ministerijalnoga poimanja Crkve kao jednoga tijela s mnogo članova koje vrši svoje krsno svećeništvo.

Spomenutim apostolskim pismom *Ministeria Quaedam* uspostavljena je služba lektora i akolita za muškarce, prva usko povezana sa službom Riječi, a druga sa službom oltara. Papa Franjo apostolskim pismom *Spiritus Domini* izmijenio je 2021. godine kan. 230 *Zakonika kanonskog prava* i dopustio da te službe mogu primiti i žene. Pružena je laicima oba spola mogućnost primanja službi akolita i lektora na temelju njihovog sudjelovanja u krsnom svećeništvu. Time se prepoznaje i u liturgijskom smislu dragocjeni doprinos koji mnogi laici, među njima i žene, već dugo daju životu i poslanju Crkve. Papa navodi da te službe Crkva us-

postavlja i stavlja na raspolaganje zajednici i njezinom poslanju u stabilnom obliku. Posljednjih je godina postignut doktrinarni razvoj koji je istaknuo kako određene službe koje je ustanovila Crkva imaju za temelj zajednički uvjet krštenja i kraljevskoga svećeništva primljenoga u sakramentu krštenja. One se bitno razlikuju od zaređene službe koja se prima sa sakramentom reda. Takve se laičke službe, temeljene na sakramentu krštenja, mogu povjeriti svim vjernicima koji se smatraju prikladnima, muškog ili ženskog spola. Odluka da se ove službe dodijele i ženama, što podrazumijeva stabilnost, javno priznanje i mandat biskupa, čini sudjelovanje svih u djelu evangelizacije učinkovitijim u Crkvi. To također osigurava da žene imaju stvaran i učinkovit utjecaj na organizaciju, na najvažnije odluke i na vodstvo zajednica, ali bez prestanka da to čine stilom koji je svojstven njihovom ženskom otisku. Krsno svećeništvo i služenje zajednici stoga predstavljaju dva stupa na kojima se temelji uspostavljanje službi.

Zaključak

Preispitivanje i otvaranje ministerijalnih službi ženama iznjedrilo je mogućnost produbljivanja i življenja koncilske ekleziologije, posebno u današnjem vremenu kada se Crkva nalazi na sinodskom hodu. Od dualnog poimanja hijerarhija-vjernici napravio se iskorak prema teologiji koja uključuje tri pojma: svećeništvo Krista, jedinoga velikog svećenika, koje uključuje i ministerijalno svećeništvo i opće svećeništvo vjernika. Svrha uspostavljanja službi nije pronalaženje službi za jednostavnu pastoralnu strategiju kako bi se laici više uključili i sudjelovali u liturgiji. Radi se zapravo o novom modelu Crkve i liturgije, u kojem svaki vjernik pronalazi svoje mjesto i ima svoju ulogu. Crkva i liturgija nisu više rezervirane za zaređene službenike, nego sada postaju svećeničke, a time i ministerijalne. Na kraju ovih razmišljanja važno je istaknuti da se za liturgijske službe poput lektora i akolita područje vršenja nikada ne nalazi samo u liturgijskom slavlju, nego su one uključene u kršćanski život ljubavi i u evangelizaciju. Vršenje različitih liturgijskih službi, u logici zajedništva sa zaređenim služiteljima koji predsjedaju euharistiji, pokazuje kako se te službe moraju vršiti i izvan liturgije. Cijela teologija službe temelji se na tom polazištu: služba nije počasno i istaknuto mjesto, nego služenje kršćanskoj zajednici koja sudjeluje svjesno i djelatno u slavlju. Služenje je milost koju Gospodin daje svakom muškarcu i ženi i ako sam Gospodin nije taj koji nadahnjuje, vodi i oplođuje darove i službe u Crkvi, služenje tada postaje besmisleno djelovanje. Nakon Drugoga vatikanskog koncila Crkva je nanovo preispitala i obnovila liturgijske službe dajući odgovor na izazove današnjega svijeta i time naglasila da su u izgradnji Kraljevstva Božjega na zemlji neraskidivo povezane sa životom. ■

LITURGIJSKI KALENDAR

KOLOVOZ

15 P UZNESENJE BLAŽENE DJEVICE MARIJE, svetkovina

16 S Svagdan ili: Sv. Stjepan Ugarski; Sv. Rok;
Jš 24,14-29; Ps 16,1-2a.5.7-8.11; Mt 19,13-15

17 N DVADESETA NEDJELJA KROZ GODINU

18 P Svagdan ili: sv. Jelena Križarica;
Suci 2,11-19; Ps 106,34-37.39-40.43ab-44; Mt 19,16-22

19 U Svagdan ili: Sv. Ivan Eudes, prezbiter;
Suci 6,11-24a; Ps 85,9.11-14; Mt 19,23-30

20 S Sv. Bernard, opat i crkveni naučitelj, spomendan;
Suci 9,6-15; Ps 21,2-7; Mt 20,1-16a

21 Č Sv. Pijo X., papa, spomendan;
Suci 11,29-39a; Ps 40,5-10; Mt 22,1-14

22 P Blažena Djevica Marija Kraljica, spomendan;
Rut 1,1.3-6.14b-16.22; Ps 146,5-10; Mt 22,34-40

23 S Svagdan ili: Sv. Ruža Limska, djevica;
Rut 2,1-3,8-11; 4,13-17; Ps 128,1-5; Mt 23,1-12

24 N DVADESET I PRVA NEDJELJA KROZ GODINU

25 P Svagdan ili: Sv. Ljudevit, laik ili: Sv. Josip Kalasancijski, prezbiter; 1Sol 1,1-5.8b-10; Ps 149,1-6a.9b; Mt 23,13-22

26 U Svagdan: 1Sol 2,1-8; Ps 139,1-6; Mt 23,23-26

27 S Sv. Monika, spomendan;
1Sol 2,9-13; Ps 139,7-12b; Mt 23,27-32

28 Č Sv. Augustin, biskup i crkveni naučitelj, spomendan;
1Sol 3,7-13; Ps 90,3-4.12-14.17; Mt 24,42-51

29 P Mučeništvo sv. Ivana Krstitelja, spomendan;
vl.: Jr 1,17-19; Ps 71,1-6b.15ab.17; Mk 6,17-29

30 S Svagdan: 1Sol 4,9-11; Ps 98,1-7-9; Mt 25,14-30

31 N DVADESET I DRUGA NEDJELJA KROZ GODINU

RUJAN

1 P Svagdan: 1Sol 4,13-18; Ps 96,1.3-5.11-13; Lk 4,16-30

2 U Svagdan: 1Sol 5,1-6.9-11; Ps 27,1.4.13-14; Lk 4,31-37

3 S Sv. Grgur Veliki, papa i crkveni naučitelj, spomendan;
Kol 1,1-8; Ps 52,10-11; Lk 4,38-44

4 Č Svagdan: Kol 1,9-14; Ps 98,2-6; Lk 5,1-11

5 P Svagdan ili: sv. Terezija iz Kolkate, redovnica; Kol 1,15-20;
Ps 100,1b-5; Lk 5,33-39

6 S Svagdan: Kol 1,21-23; Ps 54,3-4.6.8; Lk 6,1-5

7 N DVADESET I TREĆA NEDJELJA KROZ GODINU

8 P ROĐENJE BLAŽENE DJEVICE MARIJE, blagdan

9 U Svagdan ili: Sv. Petar Claver, prezbiter;
Kol 2,6-15; Ps 145,1-2.8-11; Lk 6,12-19

10 S Svagdan; Kol 3,1-11; Ps 145,2-3.10-13b; Lk 6,20-26

11 Č Svagdan: Kol 3,12-17; Ps 150,1-6; Lk 6,27-38

12 P Svagdan ili: Presveto Ime bl. Dj. Marije;
1Tim 1,1-2.12-14; Ps 16,1-2a.5.7-8.11; Lk 6,39-42

13 S Sv. Ivan Zlatousti, spomendan;
1Tim 1,15-17; Ps 113,1-5a.6-7; Lk 6,43-49

Uznesenje Blažene Djevice Marije

15. kolovoza 2025.

ULAZNA PJESMA

Znamenje veliko po kaza se na nebu: Žena zaodjenuta suncem, mjesec joj pod nogama, a na glavi vijenac od dvanaest zvijezda. (Otk 12,1)

ZBORNA MOLITVA

Svemogući vjekovječni Bože! Ti si bezgrešnu Djevicu Mariju, Majku svoga Sina, tijelom i dušom uznio u nebesa. Podaj nam, molimo, da uvijek težimo za onim što je gore te budemo sudionici njezine slave. Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Uzašao k tebi, Gospodine, naš odani prinos! Po zagovoru blažene Djevice Marije na nebo uznesene rasplamti nam srce ognjem ljubavi da uvijek težimo k tebi. Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Svi naraštaji zvati će me blaženom jer mi velika djela učini Svesilni. (Lk 1,48-49)

POPRIČESNA MOLITVA

Primili smo, Gospodine, spasonosna otajstva: daj nam, molimo te, na zagovor blažene Djevice Marije na nebo uznesene, prispijeti k slavi uskrsnuća. Po Kristu.

Prvo čitanje Otk 11,19a; 12,1-6a.10ab

Žena zaodjenuta suncem, mjesec joj pod nogama.

Čitanje Knjige Otkrivenja svetoga Ivana Apostola

Otvori se hram Božji na nebu i pokaza se Kovčeg saveza njegova u hramu njegovu. I znamenje veliko pokaza se na nebu: Žena zaodjenuta suncem, mjesec joj pod nogama, a na glavi vijenac od dvanaest zvijezda. Trudna viče u porođajnim bolima i mukama rađanja. I pokaza se drugo znamenje na nebu: gle, Zmaj velik, ognjen, sa sedam glava i deset rogova; na glavama mu sedam kruna, a rep mu povlači trećinu zvijezda nebeskih – i obori ih na zemlju. Zmaj stade pred Ženu koja imaše roditi da joj, čim rodi, proždre Dijete. I ona porodi sina, muškića, koji će vladati svim narodima palicom gvozdеноm. I Dijete njezino bi uzeto k Bogu i prijestolju njegovu. A Žena pobježe u pustinju, gdje joj Bog pripravi sklonište. I začujem glas na nebu silan: »Sada nasto spasenje i snaga i kraljevstvo Boga našega i vlast Pomazanika njegova!«

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 45,10b-12b.16

Pripjev: Zdesna ti je kraljica u zlatnoj odjeći.

Zdesna ti je kraljica u zlatnoj odjeći, mnoštvom okružena.

»Slušaj, kćeri, pogledaj, prisluhni: zaboravi svoj narod i dom oca svog!«

»Zaželi li kralj ljepotu tvoju, smjerno se pokloni njemu.«

S veseljem je vode i s klicanjem, u kraljeve dvore ulazi.

Drugo čitanje 1Kor 15,20-27a

Prvina Krist, a zatim oni koji su Kristovi.

Čitanje Prve poslanice svetoga Pavla apostola Korinćanima

Braćo! Krist uskrsnu od mrtvih, prvina usnulih. Doista, po čovjeku smrt, po Čovjeku i uskrsnuće od mrtvih! Jer kao što u Adamu svi umiru, tako će u Kristu biti svi oživljeni. Ali svatko u svom redu: prvina Krist, a zatim koji su Kristovi, o njegovu dolasku; potom – svršetak, kad preda kraljevstvo Bogu i Ocu, pošto obeskrijepi svako Vrhovništvo, svaku Vlast i Silu. Doista, on treba da kraljuje, dok ne podloži sve neprijatelje pod noge svoje. Kao posljednji neprijatelj bit će obeskrijepljena Smrt, jer sve podloži nogama njegovim.

Riječ Gospodnja.



Pjesma prije evanđelja

Uznesena je Marija u nebo; raduje se vojska anđela.

Evandjelje Lk 1,39-56

Velika mi djela učini Svesilni: uzvisi neznatne.

Čitanje svetoga Evanđelja po Luki

U one dane usta Marija i pohiti u Gorje, u grad Judin. Uđe u Zaharijinu kuću i pozdravi Elizabetu. Čim Elizabeta začu Marijin pozdrav, zaigra joj čedo u utrobi. I napuni se Elizabeta Duha Svetoga i povika iz svega glasa: »Blagoslovljena ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe tvoje! Ta otkuda meni da mi dođe majka Gospodina mogega? Gledaj samo! Tek što mi do ušiju doprije glas pozdrava tvojega, zaigra mi od radosti čedo u utrobi. Blažena ti što povjerova da će se ispuniti što ti je rečeno od Gospodina!« Tada Marija reče: »Veliča duša moja Gospodina, klikće duh moj u Bogu, mome Spasitelju, što pogleda na neznatnost službenice svoje: odsad će me, evo, svi naraštaji zvati blaženom. Jer velika mi djela učini Svesilni, sveto je ime njegovo! Od koljena do koljena dobrota je njegova nad onima što se njega boje. Iskaza snagu mišice svoje, rasprši oholice umišljene. Silne zbaci s prijestolja, a uzvisi neznatne. Gladne napuni dobrima, a bogate otpusti prazne. Prihvati Izraela, slugu svoga, kako obeća ocima našim: spomenuti se dobrote svoje prema Abrahamu i potomstvu njegovu do vijeka.« Marija osta s Elizabetom oko tri mjeseca, a onda se vrati kući.

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	568.1	Na nebu se pokaza
ili	768	O divna Djevice
Otpjevni psalam:	ŽV str. 40	Zdesna ti je kraljica
Prinosna:	230	Darove prinesite
ili	587	Zrakama sunca
Pričesna:	160-161	Veliča
	572	Pjevajte Gospodinu pjesmu novu
	248-256	Zdravo Tijelo
Završna:	763	Zdravo Djevo
ili	600	Zdravo, Djevo čista

MOLITVA VJERNIKA

Radujući se danas slavnome uznesenju Marijinu na nebo, iskrena se srca obratimo svome nebeskom Ocu te ga zamolimo:

1. Marija ti je cijeloga života neprestano za sve zahvaljivala. Daj da ti Crkva svakim djelovanjem zahvaljuje za obilje nebeskih milosti koje na nju izlijevaš, molimo te.
2. Marijina veličina očituje se u poslušnosti Stvoritelju. Učini Papu, biskupe i svećenike poslušnima svim tvojim poticajima u življenju svetosti i vršenju tvoga nauka, molimo te.
3. Velika djela činiš uz pomoć malenih i poniznih duša. Daj da poziv na svetost ne shvaćamo kao privilegiju drugih, već kao tvoj svakodnevni poziv upravo svima nama, molimo te.
4. Djevice Marija je radosna srca pohitala u pomoć rođakinji Elizabeti. Izliječi nas od naše samodostatnosti i daj da neprestano priskaćemo u pomoć potrebitima, molimo te.
5. Marija je dušom i tijelom uznesena na nebo. Sve naše pokojne obdari milošću njene blizine u nebesima, molimo te.

Oče nebeski, zahvalna ti se srca utječemo ovim molitvama želeći u svemu nasljedovati primjer Blažene Djevice Marije. Sa svom svojom blagošću pogledaj na neznatnost naših duša te ove naše iskrene molitve milostivo usliši.

Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Uznesenje dušom i tijelom

Svetkovina Uznesenja Marijina u duši vjerničkog naroda s pravom zauzima istaknuto mjesto. Njezino uznesenje dušom i tijelom u nebo, označava prvi plod Kristovog vazmenog otajstva. Ulazak čovjekove duše u vječnost naš vjernički osjećaj može relativno lako prihvatiti, ali preobrazba tijela teže nam je razumljiva. U Isusovom slučaju evanđelisti su se potrudili zorno nam predočiti njegovo proslavljeno tijelo nakon uskrsnuća raznim opisima susreta s njime pa su nam tako olakšali prihvaćanje tog temelja naše vjere. Dodatna olakotna okolnost za prihvaćanje preobrazbe Isusova tijela jest činjenica da je Isusov boravak u grobu bio vrlo kratak pa tijelo nije bilo podložno propadanju.

Drugačije je bilo u Marijinom slučaju. O njezinoj smrti nemamo biblijskog zapisa. Ona se nakon svog prijelaza u vječnost nije pojavljivala među učenicima pa o tome nemamo svjedočanstva. Prema apokrifima samo je sv. Toma svjedočio njezinom uznesenju. Ostali apostoli nisu njezino uznesenje doživjeli onako kako su doživjeli Isusovo uzašašće. Vjera o Marijinom uznesenju dušom i tijelom na nebo temelji se na uvjerenju Crkve od samih početaka, kako su nam to prenijeli crkveni Oci, što je onda Papa Pio XII. 1950. godine proglasio istinom vjere.

Uzdignuće čovjeka – svrha Kristovog poslanja

Uzdignuće čovjeka u njejoj cjelovitosti na nebesku razinu, zapravo je razlog i cilj Isusova dolaska u ljudsku povijest. To je povratak u rajsko blaženstvo kakvim ga je Bog zamislio od početaka stvaranja svijeta i čovjeka, a čovjek ga je grijehom izgubio.

Upravo grobno raspadanje ili spaljivanje tijela nekima može predstavljati prepreku za prihvaćanje uskrsnuća vlastitog tijela pa sebi pokušavaju to objasniti raznim teorijama nekada posuđenih i iz drugih religija koje nisu kršćanskog nadahnuća. Odani

Isusovi učenici vjerom prihvaćaju istinu Isusova uskrsnuća, istinu Marijinog uznesenja i istinu vlastitog uzdignuća dušom i tijelom.

Ove su istine srž radosne vijesti o blaženstvu bez boli, bez ugroza, bez nesigurnosti, o vječnoj sreći i beskrajnoj radosti u zajedništvu s Bogom i njegovim ugodnicima.

Sv. Pavao jasno ističe, kako čitamo u današnjem drugom čitanju: »Krist uskrsnu od mrtvih, prvina usnulih! Doista, po čovjeku smrt, po Čovjeku i uskrsnuće od mrtvih! Jer kao što u Adamu svi umiru, tako će u Kristu biti svi oživljeni. (...) Prvina Krist, a zatim koji su Kristovi, o njegovu dolasku.«

Marijino odabranje

Marija je prva od ljudi, ubrala taj plod Kristovih zasluga. Svi ostali baštinici tog ploda ubrat će ga tek na kraju vremena, o drugom Kristovom dolasku, mnogi nakon grobnog raspadanja.

Razlog njezina ranog ubiranja plodova Kristovog vazmenog otajstva temelji se ponajprije na Božjem odabranju da bude majka njegovu Sinu.

Čovjeka redovito iznenađuje Božje odabiranje suradnika. Stari Zavjet vrlo često u takvim prigodama spominje nevjericu odabranika, kao u slučaju Sare ili Zaharije, opiranje, kao u slučaju Mojsija ili proroka Jeremije, čak i pokušaj izbjegavanja kao u slučaju proroka Jone. Bilo je i onih koji su bili odmah spremni postati Božjim suradnikom, poput Samuela koji je spremno odgovorio na Božji zov: »Govori, Gospodine. Sluga tvoj sluša.«

Marija je, iako je osjećala svoju neznatnost, ipak spremno odgovorila: »Neka mi bude po riječi tvojoj.«

Iz ovih nekoliko primjera, a još više ako svratimo svoj pogled na ostale odabranike u Starom i Novom Zavjetu, pa sve do dana današnjeg, očito je da Bog odabire vrlo različite ljude za ostvarenje svog plana spasenja. Oni su, ne samo objekt spasenja, tj.



Johann Jakob Zeiller, *Uznesenje Blažene Djevice Marije*, 1745.

oni kojima je spasenje namijenjeno, nego i subjekt spasenja, tj. oni koji spasenje pronose drugima. Time želi pokazati da nikoga ne isključuje iz svog plana, ma kako se netko ljudima može činiti prikladnim ili neprikladnim.

Mariju je Bog odabrao za majku svome sinu zbog njezinih kvaliteta: Ona je blažena jer je povjerovala Gospodinu. Sebe doživljava neznatnom službenicom Božjom. U svom životu prepoznaje velika djela koja nisu njezina, nego ih po njoj čini Bog. Na toj spoznaji gradi svoju sliku o Bogu čije je ime sveto. Njegova dobrota trajno je nad onima koji se prema njemu odnose sa strahopoštovanjem. Svojom snagom raspruže umišljenost oholih, napuhanost silnika, lažnu sigurnost bogatih. Zalaže se za neznatne, brine se za gladne, vjeran je svojim obećanjima.

Marija je zapravo savršeno otkrila sebe kao Božje stvorenje, ali je ujedno istinski dohvatila srž Božje biti. To joj je bilo moguće jer ju je Bog na to pripremio oslobađajući je ljage istočnog grijeha.

Hoćemo li i mi biti uzdignuti?

Otkrivajući uzvišenost Marijina lika nužno otkrivamo vlastitu udaljenost od ideala koje

je ona utjelovila i upravo smo po tom njoj slični: osjećamo se neznatnima, kao što se i ona osjećala. No, nije li to prvi korak u ostvartivanju sličnosti s njom? Preostaje nam slijediti ostale njezine korake. Preostaje nam otkrivati Božje djelovanje u našem osobnom životu i u životu zajednice kojoj pripadamo i dopustiti da Bog po nama čini velika djela.

Preostaje nam također otkrivati Boga: njegovu svetost ili savršenost, njegovo protivljenje oholosti, nepravdama, nasiljima; njegovu dobrotu, njegovu zauzetost za rubne i potlačene i, osobito, njegovu vjernost danim obećanjima.

Izgleda li nam teško postići tu razinu? Možda u teoriji ne izgleda, ali u praksi možemo upasti u napast da odustanemo, jer je teško. No, i tu se trebamo ugledati u Mariju. Duh Sveti sišao je na nju i ono što je izgledalo nemoguće, ostvarilo se. Važno je reći: »Neka mi bude po riječi tvojoj« i prepuštiti Duhu da po nama djeluje.

Sličnost Mariji naš je put prema uzdignuću naše duše k Bogu i preobrazbe našeg raspadljivog tijela u neraspadljivost. Ono što je Marija postigla to očekuje i nas, jer Bog je vjeran svojim obećanjima. Mnoštvo svetaca, znanih i neznanih, to potvrđuje.

Ivan Milovčić

Dvadeseta nedjelja kroz godinu

17. kolovoza 2025.

ULAZNA PJESMA

Pogledaj, štite naš, Bože,
pogledaj lice Pomazanika
svoga! Zaista, jedan je dan
u dvorima tvojim
bolji od tisuću drugih.
(Ps 84,10-11)

ZBORNA MOLITVA

Bože, onima koji te ljube
pripravio si nevidljiva dobra.
Daj nam smisao za pravu
ljubav, da tebe u svemu i
nadasve volimo te
postignemo tvoja obećanja,
koja nadilaze svaku želju.
Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Primi, Gospodine,
ove prinose kojima se
ostvaruje tajanstvena
razmjena naših i tvojih
darova. Mi tebi donosimo
što si nam dao, a ti nam u
svom daru podaj sama sebe.
Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

U Gospodina je milosrđe
i obilno je u njega
otkupljenje.
(Ps 130,7)

POPRIČESNA MOLITVA

Gospodine, ovom pričešću
dao si nam dioništvo u
svome Sinu Isusu Kristu.
Molimo te, da nas sveta
otajstva preobrase na
njegovu sliku te se
pridružimo njegovoj
proslavi u nebu.
Po Kristu.

Prvo čitanje Jr 38,4-6.8-10

Rodila si me, majko, da se svađam i prepirem sa svom zemljom. (Jr 15,10)

Čitanje Knjige proroka Jeremije

U one dane: Dostojanstvenici rekoše kralju: »Jeremiju valja ubiti: on zaista obeshrabruje ratnike koji su još ostali u ovome gradu i sav narod kad takve riječi pred njima govori. Pa taj čovjek ne traži dobrobit ovoga naroda, nego njegovu propast.« A kralj Sidkija odgovori: »Eto, on je u vašim rukama, jer kralj ionako više nema nikakve vlasti nad vama.« Tada pograbiše Jeremiju i baciše ga u zdenac kraljeva sina Malkije, što bijaše u tamničkom dvorištu, i spustiše ga na užetima. Ali u zdencu ne bijaše vode, već samo glib, tako da Jeremija propade u glib. Tada Ebed-Melek izađe iz kraljevskog dvora te ovako reče kralju: »Gospodaru, kralju moj, zlo čine ovi ljudi kad tako postupaju s prorokom Jeremijom: bacili su ga u zdenac, gdje će od gladi umrijeti, jer više nema kruha u gradu.« Nato kralj zapovjedi Kušitu Ebed-Meleku: »Povedi trojicu ljudi te izvuci proroka Jeremiju iz zdenca dok nije umro.«

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 40,2-4.18

Pripjev: Gospodine, u pomoć mi pohitaj!

Uzdah se u Gospodina uzdanjem silnim
i on se k meni prignu
i usliša vapaj moj.

Izvuče me iz jame propasti, iz blata kalnoga;
noge mi stavi na hridinu,
korake moje ukrijepi.

U usta mi stavi pjesmu novu, slavopoj Bogu našem.
Vidjet će mnogi i strah će ih obuzeti,
i uzdanje će svoje staviti u Gospodina.

Bijedan sam ja i nevoljan, al Gospodin se brine za me.
Ti si pomoć moja i moj spasitelj;
o Bože moj, ne kasni!

Drugo čitanje Heb 12,1-4

Postojano trčimo u borbu koja je pred nama!

Čitanje Poslanice Hebrejima

Braćo: I mi, okruženi tolikim oblakom svjedoka,
odložimo svaki teret i grijeh koji nas sapinje
te postojano trčimo u borbu koja je pred nama!
Uprimo pogled u početnika i dovršitelja vjere, Isusa,
koji umjesto radosti što je stajala pred njim podnese križ,
prezrevši sramotu te sjedi zdesna prijestolja Božjega.

Doista pomno promotrite njega, koji podnese toliko protivljenje grešnika protiv sebe, da – premoreni – ne klonete duhom. Ta još se do krvi ne oduprijeste u borbi protiv grijeha.

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije evanđelja Iv 10,27

Ovce moje slušaju glas moj, govori Gospodin, ja ih poznajem i one idu za mnom.

Evanđelje Lk 12,49-53

Nisam došao mir dati, nego razdjeljenje.

Čitanje svetog Evanđelja po Luki

U ono vrijeme: Reče Isus svojim učenicima:

»Oganj dođoh baciti na zemlju pa što hoću ako je već planuo! Ali krstom mi se krstiti i kakve li muke za me dok se to ne izvrši! Mislite li da sam došao mir dati na zemlji? Nipošto, kažem vam, nego razdjeljenje. Ta bit će odsada petorica u jednoj kući razdijeljena: razdijelit će se trojica protiv dvojice i dvojica protiv trojice – otac protiv sina i sin protiv oca, mati protiv kćeri i kći protiv matere, svekrva protiv snahe i snaha protiv svekrve.«

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	238.1	Ovo je dan
ili	227	O silni, jaki Bože
Otpjevni psalam:	ŽV 8/2013	Gospodine, u pomoć mi pohitaj
Prinosna:	232	Gospodine, primi
ili	238.2	Veselim srcem
Pričesna:	245	Moj, Isuse
	199-200	O Kruše živi, milosni
	286	Zdravo budi Isusovo
Završna:	260	O da bude radost
ili	183.3	O, Kriste, mira vladaru



MOLITVA VJERNIKA

Braće i sestre, potrebiti istinskog zajedništva u molitvi i življenju vjere s pouzdanjem se obratimo vječnome Ocu moleći ga da ove naše prošnje posluša i usliši:

1. Tvoj je Sin podnio muku za spasenje svijeta. Daj da sveta Crkva naviješta Istinu, potičući vjerne na jedinstvo u nasljedovanju Krista, molimo te.
2. Svijet je potrebit istinske borbe protiv grijeha. Učini svećenike vjerodostojnima u tumačenju svetog nauka i ustrajnim pronositeljima tvoga milosrđa, molimo te.
3. Podjele u društvu danas su i više nego naglašene. Daj da se klonimo svake taštine i neprestano težimo zajedništvu u ljubavi i međusobnom pomaganju, molimo te.
4. Mnoge su obitelji mjesta razdora i nepromirljivosti. Ukloni svaku zavist i netrpeljivost te nas potiči da neprestano molimo za snagu ljubavi koja dolazi iz obiteljskog zajedništva, molimo te.
5. Uzdanje u tvoju svemoć olakšava naš ovozemaljski hod. Daj da se u svakome trenu utječemo tvome milosrdnom srcu te molitvom tražimo tvoj savjet i zaštitu, molimo te.

Vječni Oče, usliši, molimo te, ove naše iskrene prošnje i podaj nam ovozemaljske dane proživjeti u zajedništvu u vjeri, odlučno se boreći protiv svakog razdora koji nagrizi naše međusobne odnose i cjelokupno društvo.

Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Beskompromisno kršćanstvo

Isusove riječi u današnjem Evanđelju zvuče kao da su u suprotnosti s događajima vezanim uz proroka Jeremiju o kojem smo čitali u prvom čitanju. Naime, Isus kao da zagovara posvemašnji radikalizam i vrlo neobičnim slikama govori o učincima svoga dolaska na zemlju. U tom duhu reče da je došao oganj baciti na zemlju, svjestan da je taj oganj već planuo i on se veseli toj činjenici. Osim toga, istaknuo je da nije došao donijeti mir, već podjele među ljudima: »Oganj dođoh baciti na zemlju pa što hoću ako je već planuo! (...) Mislite li da sam došao mir dati na zemlji? Nipošto, kažem vam, nego razdjeljenje.«

Obiteljske podjele poradi Isusa

Ovom pak razdjeljenju uzrok je Isus, te se podjele po svoj prilici događaju jer netko od njih prihvaća dosljedno Isusov navještaj i provodi ga u život, a drugima on postaje sporan. Ako netko prihvaća radikalno i dosljedno Isusovu riječ, često izaziva protivljenja te zato Isus naznači slikovito: »Ta bit će odsada petorica u jednoj kući razdijeljena: razdijelit će se trojica protiv dvojice i dvojica protiv trojice – otac protiv sina i sin protiv oca, mati protiv kćeri i kći protiv matere, svekrva protiv snahe i snaha protiv svekrve.« Za pretpostaviti je da razdor nastaje zbog toga što netko ima beskompromisnu vjeru u Isusa, dok drugi tu istu vjeru relativiziraju i žive po svome, pa među njima dolazi do nesporazuma i razilaženja. Isus ne govori ništa o tome tko inicira podjelu i zbog čega nastaje pa se ne zna započinju li podjelu oni koji pristaju uz Isusa ili oni koji mu se protive. Možemo samo nagađati tko od njih stvara razdjeljenja, premda nas njegova riječ navodi na pomisao da su to oni koji beskompromisno prijanjaju uz njegovu riječ i nauk, jer on sam reče da je došao donijeti razdjeljenje među ljude.

Doista, on svojim riječima poziva na beskompromisan život, to jest na dosljednost poradi koje trebamo biti spremni i na kidanje i najčvršćih veza. Takve čvrste veze, poput onih obiteljskih, postaju suviše i kompromitirane u trenutku kad se izgubi zajednički nazivnik vjere u Boga i životnih uvjerenja koji proizlaze iz vjere, jer najveće i najsvetije što obitelj može živjeti i međusobno izmjenjivati su duhovna dobra. U trenutku kada počnu izostajati, onda je prestao postojati i bitni smisao obiteljskoga života i obiteljskih veza. Vjerujem međutim, da Isus one koji u njega vjeruju ne potiče da razbijaju obiteljsko jedinstvo, već da potiču na jedinstvo u vjeri, što je najčvršći oblik obiteljskoga jedinstva. No, isto tako očekuje od svojih učenika i sljedbenika da budu odvažni i dosljedni ukoliko dođe do pucanja zajedništva u vjeri. Ako itko onda bi on htio da obitelji budu čvrste i povezane neraskidivim vezama, ali s druge pak strane zna da je bolje prekinuti nezdravu vezu i ne srljati nepotrebno u kompromis, u protivnom oni koji razgrađuju jedinstvo samo će dodatno zlorabiti svoj položaj i iskoristavat će situaciju isključivo poradi zemaljskih interesa.

Kakav radikalizam za krašćane?

Zanimljivo je da mnogi kršćani, pogotovo oni gorljiviji i dosljedniji tumače ove Isusove riječi kao poticaj za beskompromisno društveno življenje i odbacivanje svih mlakih stavova. Takvi počesto kritiziraju krugove moći i pojedine političara tražeći javno njihovu ekskomunikaciju i udaljavanje od pričesti. Neupitno je da bi mnogi od spomenutih i zaslužili takav tretman, no to su uvijek one krajnje mjere koje se primjenjuju u posebnim situacijama. Zanimljivo je, međutim, da Isus nigdje u Evanđelju nije poticao učenike na beskompromisnost kad je riječ o društvenom okruženju i o onima drugima. Njegov naglasak je uvijek bio na



Alessandro Turchi, *Krštenje Gospodinovo*, 1630. – 1649.

osobni duhovni život i život obitelji kao ključa i temelja svakog društva i društvenih vrednota. Mnogi bi pak kršćani i danas u svom radikalizmu htjeli da političari žive čudoredno i da donose čudoredne odredbe na razini društva onako kako se njima sviđa, a da sami nisu kadri zapovijedati svojoj djeci ni dovesti ih do toga da idu u Crkvu i poštuju Boga. Umjesto da se bave onime što im je vitalnije i primarnije, oni sanjaju neko idealno društvo gdje će netko sa strane donositi odluke i svakoga tjerati da po zakonu živi krepno.

Time što Isus ne ističe da će se događati podjele i sučeljavanja u društvu, već ukazuje na ona koja se događaju u obiteljima, Isus nam skreće pozornost na taj ambijent koji je važniji. Daleko je važnije živjeti dosljedan i krepstan obiteljski život, nego svoju borbu usmjeriti samo u društvenom smjeru. Jer društvo ne može ugroziti našu vjeru svojim zakonima, bez obzira koliko loši bili, ako mi prijanjamo uz Krista i njegov zakon. Ali da imamo i najbolje zakone, ako nam obitelji grcaju u nemoralu i lošem životu, to nikakvo zakonodavstvo ne može ispraviti.

A Isus bi nas htio poštediti raslojavanja obitelji koje je tako jako prisutno i u naše vrijeme. Zato od kršćana očekuje radikalizam i beskompromisnost. Ali da budu radikalni i beskompromisni u svom življenju vjere i u odnosu prema Gospodinu. Time trebaju hraniti svoje obitelji, jer on ih ne poziva prvotno da razjedine obitelji, već da ih izgrade vjerom i ljubavlju. Ali ukoliko se događa da ukućani ne prihvaćaju vjeru i ljubav kao sredstvo zajedništva, onda Isus samo ističe da je bolje da se ne zavaravaju lažnim kompromisima, jer će biti uvijek izigrani i neće doći do željenih učinaka. Oni koji vjeruju u njega trebaju radikalno i beskompromisno ljubiti i graditi jedinstvo, ali ukoliko drugi nisu svjesni te potrebe, onda je smiješno zavaravati sami sebe da obiteljski život može ići dalje kao da se ništa nije dogodilo, jer bez prisutnosti Boga u obiteljskom životu, obiteljsko zajedništvo je krhko i ranjivo. Zato nam je moliti za razbor i dosljednost pred takvim izazovima da bismo izgradili čvrste obitelji i ostavili svjedočanstvo vjere u Boga na kojoj počiva kvalitetan obiteljski život.

Ivan Bodrožić

Dvadeset i prva nedjelja kroz godinu 24. kolovoza 2025.

ULAZNA PJESMA

Prigni uho svoje, Gospodine
i usliši me, spasi slugu svoga
koji se uzda u te! Smiluj mi
se, Gospode, jer povazdan
vapijem k tebi.
(Ps 86,1-3)

ZBORNA MOLITVA

Bože, ti ujedinjuješ srca
vjernih da isto hoće
i za istim teže.
Daj narodu svome da ljubi
što ti zapovijedaš i želi
što ti obećavaš te u
nestalnosti zemaljskog
života onamo smjera naše
srce gdje su prave radosti.
Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Gospodine, jedinom žrtvom
svoga Sina stekao si novi
narod. Molimo te, daruj
svojoj Crkvi jedinstvo i mir.
Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Zemlja se nasićuje plodom
ruku tvojih, Gospodine, da
izvede kruh iz zemlje i vino
što razvedruje srce čovječje.
(Ps 104,13-15)

POPRIČESNA MOLITVA

Gospodine, izliječi nas
potpuno svojim milosnim
djelovanjem. Stvori nam
novo srce da uvijek činimo
što je tebi milo.
Po Kristu.

Prvo čitanje Iz 66,18-21

Dovest će svu vašu braću između svih naroda.

Čitanje Knjige proroka Izaije

Ovo govori Gospodin: »Ja dobro poznajem njihova djela i namjere njihove. Dolazim da saberem sve puke i jezike, i oni će doći i vidjeti moju slavu! Postavit ću im znak i poslat ću preživjele od njih k narodima u Taršiš, Put, Lud, Mošek, Roš, Tubal i Javan – k dalekim otocima koji nisu čuli glasa o meni ni vidjeli moje slave – i oni će navješćivati slavu moju narodima. I dovest će svu vašu braću između svih naroda kao prinos Gospodinu – na konjima, na bojnim kolima i nosilima, na mazgama i jednogrbbim devama – na svetu goru svoju u Jeruzalemu« – govori Gospodin – »kao što sinovi Izraelovi prinose prinos u čistim posudama u domu Gospodnjem. I uzet ću sebi između njih svećenike, levite« – govori Gospodin.

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 117,1-2

Pripjev: Pođite po svem svijetu, propovijedajte evanđelje!

Hvalite Gospodina, svi puci,
slavite ga, svi narodi!

Silna je prema nama ljubav njegova
i vjernost Gospodnja ostaje dovijeka!

Drugo čitanje Heb 12,5-7.11-13

Koga ljubi Gospodin, onoga i stegom odgaja.

Čitanje Poslanice Hebrejima

Braćo: Zar ste zaboravili opomenu koja vam je kao sinovima upravljena: Sine moj, ne omalovažavaj stega Gospodnje i ne kloni kad te on ukori. Jer koga Gospodin ljubi, onoga i stegom odgaja, šiba sina koga voli. Poradi vašega odgajanja trpite. Bog s vama postupa kao sa sinovima: a ima li koji sin kojega otac stegom ne odgaja? Isprva se doduše čini da nijedno odgajanje nije radost, nego žalost, ali onima koji su njime uvježbani poslije donosi mirotni plod pravednosti. Zato uspravite ruke klonule i koljena klecava, poravnite staze za noge svoje da se hromo ne iščaši, nego, štoviše, da ozdravi.

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije evanđelja Iv 14,6

Ja sam put i istina i život, govori Gospodin:
nitko ne dolazi Ocu osim po meni.

Evangelje Lk 13,22-30

Doći će s istoka i zapada i sjesti za stol u kraljevstvu Božjem.

Čitanje svetog Evangelja po Luki

U ono vrijeme: Isus je prolazio i naučavao gradovima i selima. Reče mu tada netko: »Gospodine, je li malo onih koji se spasavaju?« A on im reče: »Borite se da uđete na uska vrata jer mnogi će, velim vam, tražiti da uđu, ali neće moći. Kada gospodar kuće ustane i zaključa vrata, a vi stojeći vani počnete kucati na vrata: 'Gospodine, otvori nam!', on će vam odgovoriti: 'Ne znam vas odakle ste!' Tada ćete početi govoriti: 'Pa mi smo s tobom jeli i pili, po našim si trgovima naučavao!' A on će vam reći: 'Kažem vam: ne znam odakle ste. Odstupite od mene, svi zlotvori!' Ondje će biti plač i škrgut zubi kad ugledate Abrahama i Izaka i Jakova i sve proroke u kraljevstvu Božjem, a sebe vani, izbačene. I doći će s istoka i zapada, sa sjevera i juga i sjesti za stol u kraljevstvu Božjem. Evo, ima posljednjih koji će biti prvi, ima i prvih koji će biti posljednji.«

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	167.1	O Stvoritelju ljudi
ili	214	Molimo tebe
Otpjevni psalam:	ŽV 8/2013	Pođite po svem svijetu
Prinosna:	167.2	O primi žrtvu svetu
ili	237	Mir svoj, o Bože
Pričesna:	ŽV 7/2022	Kruše života
	167.3 i 4	Moj Spase, dođi k meni
	188	Na Isusov se spomen sam
Završna:	167.5	O Bože, svijeta vreo



MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre, u nadi za vječnim spasenjem, želeći ustrajati u poniznosti, iskrena se srca utecimo svome Stvoritelju te ga zamolimo:

1. Svetu Crkvu sabireš iz svih krajeva svijeta. Učini ju vjernom navjestiteljicom tvoje neizmjerne ljubavi i čežnje da se svi ljudi spase, molimo te.
2. Zbog svoje nas neizmjerne ljubavi odgajaš stegom. Obdari naše svećenike potrebnim milostima da mogu postojano i odvažno odgajati u vjeri, molimo te.
3. Želja za vječnošću usađena je u srca svih ljudi. Daj da se neprestano trsimo sveto živjeti te tako steći spasenje duše, molimo te.
4. Spasenje vlastite duše podrazumijeva i brigu oko duša bližnjih. Ukloni iz naših srca svaku sebičnost i podaj nam srce otvoreno za pomoć potrebitima, molimo te.
5. Okupljeni na euharistijskom slavlju slušamo Božju riječ spasenja. Daj da je umijemo razumjeti te ju utkati u vlastiti život, molimo te.

Bože Oče, ponizno te molimo da ove naše prošnje uslišiš. Daj da nas ne uguši pohlepa grešnosti, već pripravnim dobrim djelima, dočekamo spasenje vlastite duše i vječni mir u tvome kraljevstvu.

Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Spasenje i zalaganje

Od navještaja do spasenja

Početak prvog današnjeg misnog čitanja i završetak današnjeg odlomka evanđelja vrlo su tematski slični i na neki način zaokružuju poruku izdvojenih biblijskih čitanja. Dok odlomak iz Izaijine knjige ukazuje na Božju namjeru spasenja naroda i njegovo okupljanje iz svih naroda među koje je razasut, sam njegov početak ipak ponajprije ukazuje na navještaj slave Božje svim narodima. Konačno i potpuno zajedništvo s Bogom, koje teološki možemo opisati terminom *spasenje*, poziv je i navještaj svima. Izabranje jednog naroda na neki je način samo znak tog poziva i trajni podsjetnik na njega u povijesti. No, spasenje kao takvo nije samo poziv; ono je neizostavno i zadatak; točnije, poticaj na zalaganje. Bog u povijest spasenja uvijek uključuje čovjeka. A upravo zalaganje sa strane čovjeka podrazumijeva tolike dodatne elemente bez kojih nema istinske promjene u životu.

Stega

Jedan od tih elemenata je stega. Drugo se današnje čitanje iz poslanice Hebrejima upravo pod tim vidom jako dobro uklapa u tijek razumijevanja spasenja pod vidom zalaganja. Spasenje je nešto što se ne postiže bilo kako. Njemu treba odgovarati određeni način življenja. Budući da je čovjek tijekom ovoga života podložan nesavršenosti, nedovršenosti i grešnosti, stega je nužni element njegova napretka na putu spasenja. Upravo zato biblijska je poruka opisuje ne samo kao nužnu, već i kao korisnu i dobru stvarnost. Naravno da stega treba uvijek biti primjerena dostojanstvu čovjeka. Zato, ako je istinski shvaćena i prakticirana, ona postaje štitom tog dostojanstva i bitnim čimbenikom na putu sazrijevanja i spasenja.

‘Gospodine, je li malo onih koji se spasavaju?’ (Lk 13,23)

Ovo pitanje koje učenici postavljaju Isusu nekako je postalo klasičnim upitom osoba koje ozbiljno računaju na zajedništvo s Bogom. I to je sasvim razumljivo. Pitanje spasenja nije bilo kakvo pitanje; to je upravo prvorazredno pitanje ozbiljnog kršćanskog života. Ipak, u današnjem kontekstu upit sličnog sadržaja često se ne postavlja samo u odnosu na njegov izvorni kontekst. Taj se upit ponekad postavlja pretežito iz određenog straha, iz radoznalosti ili pak iz nekog trećeg motiva. To se može zamijetiti osobito kada je upit postavljen ne u odnosu na spasenje osobe koja ga postavlja, već na spasenje drugih. Treba biti iskren pa dodati da se ponekad u kontekst navedenog upita uvuku i prizvuci motiva koji u svemu ne odišu iskrenošću, a ponekad ni dobronamjernošću. Ipak, za vjerovati je da se kršćanski vjernici danas, slično kao i u Isusovom vrijeme, većinom iskreno pitaju o svome i spasenju drugih, s željom da se ono doista i ostvari.

No, navedeni upit u svojoj izvornoj, kao i u mnogim današnjim inačicama kao da krije određenu strepnju, te osobito želju za sigurnošću u odnosu na odgovor. Međutim, Isus u svojem odgovoru, kako ga prenosi Lukino evanđelje, očito učenicima ne ispunjava želju za znanjem o spasenju na način na koji su oni to očekivali. Učenici po ne zna se koji put od Isusa žele čuti odgovore koji bi se uklapali u sheme njihovih očekivanja. Smatraju, očito, da bi im to donijelo sigurnost i mir i kao da se čude Isusu zato što im ne ispunjava želje na takav način. A Isus im redovito ne ispunjava takve vrste želja, tj. ne daje im odgovore kakve oni žele čuti. On im uvijek daje odgovore koji su za njih najbolji, makar oni to u danom trenutku ne razumiju. Ipak, Isus ostaje ustrajan očito



John Martin, *Posljednji sud*, 1854.

znajući da bi popuštanje učenicima dovelo samo do privida sigurnosti koju očekuju. U konkretnom slučaju odgovora na gore postavljeni upit on naglasak premješta na nešto drugo.

Naglasak je premješten s pomalo grozničavog traženja odgovora na pitanje je li malo onih koji se spašavaju na temu zalaganja. Isus u tome smislu poručuje: »Borite se da uđete na uska vrata jer mnogi će, velim vam, tražiti da uđu, ali neće moći« (Lk 13,24). Nije dakle ključno znati broj spašenih, već se truditi oko svoga, kao i oko prinosa spasenju drugih. Kad se k tome dodaju Isusove riječi o tome koga sve vidi u Kraljevstvu nebeskom, postaje jasnije što spomenuta borba podrazumijeva. Neće biti dovoljno samo pozivanje na druženje s Isusom. On će u Kraljevstvu prepoznati one koji su stvarno ostvarivali njegovu volju tijekom života, pa makar ne bili fizički dio izabranog naroda. Kako to donosi današnji evanđeoski odlomak, Isus jasno daje do znanja da će bitan kriterij spasenja biti ne toliko fizička blizina, ili pak fizičko druženje s njim, već život koji

odražava vrednote i stavove koje je on naviještao. Na neki se način kraj evanđeoskog odlomka ponovno vraća na istinu univerzalnosti ponude spasenja, naviještenu već u Izaijinoj knjizi. Iskrenost zalaganja oko nasljedovanja Isusa i život posvećen tome nezamjenjivi su elementi napretka na putu spasenja, tj. na putu k potpunom zajedništvu s Ocem.

Spomenuti prinos spasenju drugih mogao bi se u ovome kontekstu izdvojiti kao osobito važan element kršćanskog promišljanja. Naime, upiti slični onome koji je gore izdvojen o broju spašenih mogli bi se shvatiti i pomalo elitistički ili čak sektaški. Takve pogrešne interpretacije vezane za temu spasenja svakako bi bile daleko od Isusove nakane. Zato bi spomen mnoštva koje iz drugih naroda dolazi za stol s Abrahamom u Kraljevstvu, u kontekstu teme zalaganja oko spasenja, trebalo doista prepoznati kao poziv na prinos spasenju svih. Nije li, uz zalaganje oko svoga, prinos spasenju drugih vrhunski znak kršćanske ljubavi? Nije li to zapravo jedan od ključnih kriterija spasenja?

Nikola Vranješ

Dvadeset i druga nedjelja kroz godinu 31. kolovoza 2025.

ULAZNA PJESMA

Smiluj mi se, Gospodine,
jer povazdan vapijem k tebi.
Jer ti si, Gospodine, dobar i
rado praštaš, pun si ljubavi
prema svima koji te zazivaju.
(Ps 86,3.5)

ZBORNA MOLITVA

Silni Bože, što god je dobro,
od tebe je. Usadi nam u srce
ljubav prema tebi, umnoži
nam vjeru, odgoji u nama
što je dobro i budnim okom
čuvaj što si odgojio.
Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Gospodine, nek nam ova
žrtva uvijek donosi
blagoslov. Što nam vanjski
znakovi kažu, nek ostvari
snaga tvoga Duha. Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

O kako je velika, Gospode,
tvoja dobrotu, koju čuvaš
za one koji te se boje.
(Ps 31,20)

POPRIČESNA MOLITVA

Gospodine, blagovali smo
kruh s nebeskog stola.
Molimo te, po ovoj gozbi
ljubavi potakni nam srce
da ti služimo u svojoj braći.
Po Kristu.

Prvo čitanje Sir 3,17-18.20.28-29

Ponizi se i naći ćeš milost u Gospodina.

Čitanje Knjige Sirahove

Sine moj, budi krotak u poslu svojem, i bit ćeš voljeniji nego onaj koji darove dijeli. Što si veći, to se većma ponizi i naći ćeš milost u Gospodina. Iako je velika moć u Gospodina, on prima počast poniznih. Nema lijeka bolesti oholnikâ, jer se opačina u njima ukorijenila. Srce razborita čovjeka razmišlja o izrekama, i pažljivo uho želja je mudračeva.

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 68,4-5ac.6-7ab.10-11

Pripjev: U dobroti, Bože, ti si pripremio dom siromahu.

Pravedni neka se raduju,
neka klikću pred Bogom,
neka kliću od radosti.
Pjevajte Bogu, slavite mu ime!
Ime mu je Gospodin!

Otac sirota, branitelj udovica,
Bog je u svom svetom prebivalištu.
Napuštene Bog će okučiti,
sužnje izvesti na sretnu slobodu.

Dažd obilan pustio si, Bože,
na baštinu svoju, okrijepio je umornu.
Stado se tvoje nastani u njoj,
u dobroti, Bože, ti je pripravi siromahu.

Drugo čitanje Hebr 12,18-19.22-24a

Pristupili ste gori Sionu i gradu Boga živoga.

Čitanje Poslanice Hebrejima

Braćo: Niste pristupili opipljivoj gori i usplamtjelu ognju, ni mraku, tami i vihoru, ni ječanju trublje i tutnjavi riječi. – Koji su je slušali, zamoliše da im se više ne govori. – Nego, vi ste pristupili gori Sionu i gradu Boga živoga, Jeruzalemu nebeskom, nebrojenim tisućama anđela, svečanom skupu, Crkvi prvorodenaca zapisanih na nebu, Bogu, sucu sviju, dusima savršenih pravednika i posredniku novog Saveza – Isusu.

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije evanđelja Mt 11,29ab

Uzmite jaram moj na sebe, govori Gospodin,
i učite se od mene jer sam krotka i ponizna srca.



Evandjelje Lk 14,1.7-14

Koji se uzvisuje, bit će ponižen, a koji se ponizuje, bit će uzvišen.

Čitanje svetog Evandjelja po Luki

Jedne subote Isus dođe u kuću nekoga prvaka farizejskog na objed. Promatrajući kako uzvanici biraju prva mjesta, kaza im prisporodbu: »Kada te tko pozove na svadbu, ne sjedaj na prvo mjesto da ne bi možda bio pozvan koji časniji od tebe, te ne dođe onaj koji je pozvao tebe i njega i ne rekne ti: 'Ustupi mjesto ovome.' Tada ćeš, postidjen, morati zauzeti posljednje mjesto. Nego kad budeš pozvan, idi i sjedni na posljednje mjesto pa, kada dođe onaj koji te pozvao, da ti rekne: 'Prijatelju, pomakni se naviše!' Bit će ti to tada na čast pred svim sustolnicima, jer – svaki koji se uzvisuje, bit će ponižen, a koji se ponizuje, bit će uzvišen.« A i onome koji ga pozva, kaza: »Kad priređuješ objed ili večeru, ne pozivaj svojih prijatelja, ni braće, ni rodbine, ni bogatih susjeda, da ne bi možda i oni tebe pozvali i tako ti uzvratili. Nego kad priređuješ gozbu, pozovi siromahe, sakate, hrome, slijepce. Blago tebi jer oni ti nemaju čime uzvratiti. Uzvratit će ti se doista o uskrsnuću pravednih.«

Riječ Gospodnja.

MOLITVA VJERNIKA

Braće i sestre, moleći Boga Oca da otkloni od nas svaki poriv oholosti i obdari nas darom istinske poniznosti, uputimo mu svoje iskrene prošnje:

1. Sveta Crkva utjelovljuje dobrotu vjernih prema potrebitima. Daj da osobito promiče djela milosrđa prema onima koji ne mogu uzvratiti, molimo te.
2. Svećenike si posvetio da navještaju i vlastitim primjerom potvrđuju pripadnost tebi. Učini ih istinskim pastirima svete Crkve koji neprestano privode vjerne vječnome spasenju, molimo te.
3. Mnogi se ljudi nameću kao predvodnici društva, osobito zavodeći mlade putem društvenih mreža. Osvijesti nas da znamo u Kristu prepoznati jedini putokaz za istinski život, molimo te.
4. Volimo sjedati na prva mjesta i primati pohvale za svoja djela. Daj da nas ne zavede grešna glad za ljudskim priznanjima, već privuče poniznost i malenost u vjernosti tebi, molimo te.
5. Naši dragi pokojni trudili su se u poniznosti vršiti dobra djela. Iskaži im svoje milosrđe na posljednjem sudu te ih uvedi u svoje kraljevstvo, molimo te.

Bože Oče, pogledaj na ove naše iskrene prošnje koje smo ti uputili. Svojom nas očinskom nježnošću čuvaj od zabluda ovozemne grešnosti te nas pouči poniznosti i malenosti da bismo zavrijedili vječnost u tvojoj nebeskoj domovini.

Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	83	Smiluj mi se Gospode
ili	207	Prigni se svako koljeno
Otpjevni psalam:	ŽV 9/2013	U dobroti, Bože
Prinosna:	XV	Oče, primi žrtvu ovu
ili	XVI	Nosimo dare
Pričesna:	242	O sveta gozbo
	273	Ja sam s vama
	158	Vječna je ljubav
Završna:	259	Krist nas je sobom hranio

Poniznost darivanja

Današnji evanđeoski odlomak smješten je u središte duge sekcije u kojoj se pripovijeda o velikom Isusovu putu prema Jeruzalemu (*Lk* 9,51–19,27). Taj put, koji na koncu vodi do mjesta zvanog Lubanja, gdje će biti razapet među zločincima (23,33), a na koji je Isus krenuo »sa svom odlučnošću« (19,51), nije samo njegov put povratka Ocu i slavi koju je imao kod njega prije nego je svijeta bilo (usp. *Iv* 17,5), nego i nutarnji, duhovni put učenika koji želi otkriti što znači ići za Isusom. Isusov hod prema Jeruzalemu prolazi kroz sela i gradove (*Lk* 13,22) između Samarije i Galileje (17,11). Na tom putu on čini mnoga čudesa i ide ususret mnogim ljudima, no također prihvaća poziv Marte i Marije da bude gost u njihovoj kući (10,38), objeđuje kod farizeja (11,37; 14,1), a na koncu sam sebe poziva u kuću Zakeja, kojoj donosi spasenje (19,5).

Putem prema Jeruzalemu Isus poučava svoje učenike, govori mnoštvu, raspravlja s farizejima i pismoznancima, sluša pitanja i molbe pojedinaca te im odgovara. Oko njega se okupljaju carinici i grešnici da ga slušaju (15,1), a osobitu pozornost izazivaju pojedini susreti: s Marijom koja sjeda do njegovih nogu kako bi *slušala* riječ njegovu (10,39), sa Zakejem koji se popeo na smokvu kako bi ga *vidio* (19,4), sa slijepcem iz Jerihona koji želi *progledati* (18,41), kao i sa nekim drugima od kojih bi »netko« odmah *išao* za Isusom kamo god bi on pošao (9,57), dok bi »drugi« želio prvo pokopati svoje najbliže (9,59), a još »netko drugi« oprostiti se sa svojim ukućanima (9,61) prije nego što krene za Isusom.

No, put prema Jeruzalemu odvija se ne samo u prostoru i kroz susrete, nego i u vremenu. Započinje »kad su se navršili dani da bude uznesen« (9,51), a doseže vrhunac u »danas« spasenja koje dolazi u Zakejevu kuću (19,9), s dvjema Gospodnjim subotama u središtu (*Lk* 13–14): jednom

u sinagogi, gdje Isus u dan subotnji oslobađa kćer Abrahamovu od spona đavolskih koje ju vežu osamnaest godina (13,10–17), i drugom u kući farizejskog prvaka, gdje poučava o nebeskoj gozbi i onima koji su pozvani na nju (14,1–24).

Današnje evanđelje smješta nas upravo u ovu posljednju subotu Isusovog djelovanja, šestu od sedam subota o kojima govori Luka (4,16.31; 6,1.6; 13,10; 14,1; 23,54). Sedma će biti jutro Uskrsnuća (23,54: »Subota je svitala«). Po treći put u evanđelju po Luki Isus blaguje s farizejima na njihov poziv: kod prvog takvog objeda neka žena koja je bila grešnica u gradu mazala mu je noge pomašću, otirala kosom i cjelivala što je i potaknulo pitanje »Tko je ovaj da i grijehe oprašta« (7,36–50). Kod drugog takvog objeda farizejevo čuđenje što se Isus prije objeda nije oprao izaziva burnu Isusovu reakciju protiv farizeja i zakonoznanaca (»Bezumnici«, »Jao vama, farizeji«, »Jao vama i zakonoznanci«...) koji više časte vanjštinu, a ne mare za pravednost i ljubav Božju te svojim znanjem sprječavaju druge da uđu u kraljevstvo Božje, dok sami ne ulaze (11,37–53).

Sada je Isus ponovo u kući nekog farizejskog prvaka na objedu, a u stvari pod budnim okom farizeja, koji ga vrebaju vjerovjatno s ciljem da nađu u čemu bi ga optužili, kao i kod iscjeljenja čovjeka s usahlom rukom (6,6–11). Liturgijsko čitanje izostavlja spomenuti farizeje koji koriste priliku da vrebaju Isusa, kao i iscjeljenja čovjeka koji je imao vodenu bolest (14,1b–6), koje je ipak veoma važno za razumijevanje današnje evanđeoske poruke. Taj čovjek u kojem se nakuplja tekućina, može biti simbol farizeja koji, pijući s izvora žive vode Božje ljubavi, ustvari još više otiče, povećavajući obujam svoga »ja«, tako da više ne može ući kroz uska vrata Kraljevstva nebeskog (13,24) na gozbu Jaganjčevu. No Isus je došao iscijeliti i farizeje, koje možda i voli



Nep. autor, *Isus ozdravlja bolesnoga*, oko 1750.

više od svih grješnika jer su pogođeni najopasnijim i najskrivenijim grijehom koji postoji: grijehom, koji se, pod prividom dobra, zapravo suprotstavlja Bogu koji je sama milost i milosrđe.

To što slijedi je ustvari lijek od duhovne nadutosti, kako bi i oni koji su pozvani na večeru i smatraju sebe »prvacima« u dobrim djelima i vršenju zakona, mogli zauzeti svoja mjesta za stolom i okusiti Gospodnju večeru (14,16-24). Svoju pouku Isus formulira kao prispodobu o uzvanicima pozvanim na gozbu i kao savjet upućen direktno farizeju koji ga je pozvao. Mi smo uglavnom navikli smatrati prispodobama pripovijesti o milosrdnom Samarijancu (10,29-37), o milosrdnom ocu ili rasipnom sinu (15,11-32), o izgubljenoj i nađenoj ovci ili dobrom pastiru (15,3-7), o farizeju i cariniku (18,9-14), o mnama (19,11-27) itd., tako da lako možemo izgubiti iz vida da su Isusove riječi ne sjedati na prva mjesta za stolom, kako ne bismo bili postideeni morajući zauzeti posljednje mjesto jer je došao netko časniji od nas, nego na posljednje mjesto da kad dođe onaj koji nas je pozvao mogao reći: »Prijatelju, pomakni se naviše«, ustvari jedna prispodoba. Prispodoba nije samo maksima neke ljudske mudrosti ili mudar savjet. Ona dolazi od Isusa, odozgo,

i povezuje Božju stvarnost koja uvelike nadilazi sve što čovjek može sebi zamisliti o Božjem kraljevstvu i našu malu svakodnevnu stvarnost te poziva da čineći to što je u našim mogućnostima dopustimo Bogu da na nama ostvari svoja velika djela. I zaista ovdje nije riječ o bontonu za stolom, nego o neophodnim uvjetima da, pozvani na vječnu gozbu, smognemo sjesti na svoje mjesto koje nam je Isus pripremio (Iv 14,2-3) od postanka svijeta (Mt 24,34).

Ovdje nije riječ samo o poniznosti pred ljudima i skromnosti, nego u tome da se suobličimo Kristu koji je »oplijenio« i ponizio sam sebe uzevši lik sluge (Fil 2,7-8). On se ponizio kako bi u tijelu postao naš brat i učinio nas svojom braćom u svojoj božanskoj naravi i sinovskoj ljubavi. Ponizan je onaj koji prima Boga koji se spustio k nama i postao siromašan da nas obogati svojim siromaštvom. Sveti Augustin uči da nije potrebno tražiti visine misleći da ćemo tako biti bliže Bogu, jer »ako se uzvisiš, On se udaljuje od tebe, no, ako se, naprotiv, poniziš, On se prigiba k tebi« (Sv. Augustin, *Govor* 21, 2). A kako bismo bili slobodni od svega što nadima, podijelimo sve dobro koje primamo od Gospodina s onima koji nam ne mogu uzvratiti, da nam se doista uzvрати o uskrsnuću pravednih (Lk 14,14).

Taras Barščevski

Dvadeset i treća nedjelja kroz godinu

7. rujna 2025.

ULAZNA PJESMA

Pravedan si, Gospodine,
i pravi su sudovi tvoji:
učini sluzi svom
po svojoj dobroti.
(Ps 119,137.124)

ZBORNA MOLITVA

Bože, od tebe nam je
spasenje i posinjenje.
Pogledaj svoje si nove i kćeri
koji u Krista vjeruju. Udijeli
im pravu slobodu
i vječnu baštinu.
Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Bože, izvore pobožnosti i
mira. Molimo te da ovom
žrtvom tebe iskreno
štujemo, a pričešću tvoga
otajstva postignemo
međusobnu vjernost
i jedinstvo.
Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Kao što košuta žudi za
izvor-vodom, tako duša
moje čezne za tobom;
žedna mi je duša Boga,
Boga živoga.
(Ps 42,2-3)

POPRIČESNA MOLITVA

Gospodine,
svojom riječju i svojim jelom
daješ nam hranu i život.
Daj da rastemo u ljubavi
po tim dragocjenim
darovima te zaslužimo
vječno zajedništvo s tvojim
Sinom, Isusom Kristom.
Koји živi.

Prvo čitanje Mudr 9,13-18b

Tko će se domisliti što hoće Gospodin?

Čitanje Knjige Mudrosti

Tko od ljudi može spoznati Božju namisao i tko će se domisliti što hoće Gospodin? Plašljive su misli smrtnika i nestalne su naše namisli. Jer propadljivo tijelo tlači dušu i ovaj zemljani šator priti-skuje um brenenit mislima. Mi jedva nagađamo što je na zemlji i s mukom spoznajemo i ono što je u našim rukama: a što je na nebu, tko će istražiti? Tko bi doznao tvoju volju da ti nisi dao mudrosti i da s visine nisi poslao Duha svoga svetoga? Samo tako su se poravnale staze ljudima na zemlji i samo su tako naučili ljudi što je tebi milo i spasili se tvojom mudrošću.

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 90,3-6.12-14.17

Pripjev: Gospodine, ti nam bijaše okrilje
od koljena do koljena.

Smrtnike u prah vraćaš
i veliš: »Vratite se, sinovi ljudski!«
Jer je tisuću godina u očima tvojim
ko jučerašnji dan koji je minuo
i kao straža noćna.

Razgoniš ih ko jutarnji san,
kao trava su što se zeleni:
jutrom cvate i sva se zeleni,
a uvečer već se suši i vene.

Nauči nas dane naše brojiti
da steknemo mudro srce.
Vrati se k nama, Gospodine! Ta dokle ćeš?
Milostiv budi slugama svojim!

Jutrom nas nasiti smilovanjem svojim
da kličemo i da se veselimo u sve dane!
Dobrota Gospodina, Boga našega,
nek bude nad nama!
Daj da nam uspije djelo naših ruku,
djelo ruku naših nek uspije!

Drugo čitanje Flm 9b-10.12-17

Primi ga, ne kao roba, nego kao ljubljenoga brata.

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Filemonu

Predragi: Ja, Pavao, starac, a sada i sužanj Krista Isusa, molim te za svoje dijete koje rodih u okovima, za Onezima, negda tebi neko-risna, a sada i tebi i meni veoma korisna. Šaljem ti ga – njega, srce svoje. Htjedoh ga zadržati kod sebe da mi mjesto tebe posluži u



okovima evanđelja. Ali ne htjedoh preko tvoje volje da ne bi tvoja dobrota bila od nevolje, nego od dobre volje. Možda baš zato bi za čas odijeljen da ga dobiješ zauvijek – ne kao roba, nego više od roba, kao brata ljubljenoga, osobito meni, a koliko više tebi, i po tijelu i po Gospodinu. Smatraš li me dakle drugom, primi ga kao mene.

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije evanđelja Ps 119,135

Licem svojim obasjaj slugu svoga
i nauči me pravilima svojim.

Evanđelje Lk 14,25-33

Čitanje svetog Evanđelja po Luki

U ono vrijeme: S Isusom je putovalo silno mnoštvo. On se okrene i reče im: »Dođe li tko k meni, a ne mrzi svog oca i majku, ženu i djecu, braću i sestre, pa i sam svoj život, ne može biti moj učenik! I tko ne nosi svoga križa i ne ide za mnom, ne može biti moj učenik! Tko od vas, nakan graditi kulu, neće prije sjesti i proračunati troškove ima li čime dovršiti: da ga ne bi – pošto već postavi temelj, a ne mogne dovršiti – počeli ismijevati svi koji to vide: 'Ovaj čovjek počeo graditi, a ne može dovršiti!' Ili koji kralj kad polazi da se zarati s drugim kraljem, neće prije sjesti i promisliti može li s deset tisuća presresti onoga koji na nj dolazi s dvadeset tisuća? Ako ne može, dok je onaj još daleko, poslat će poslanstvo da zaište mir. Tako dakle nijedan od vas koji se ne odrekne svega što posjeduje, ne može biti moj učenik.«

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	82	Pjevajte Gospodu
ili	ŽV 9/2012	Pravedan si Gospodine
Otpjevni psalam:	ŽV 9/2007	Gospodine, ti nam bijaše okrilje
Prinosna:	231	Jedan kruh
ili	183.1 i 4	Ti, Kriste, Kralj si vjekova
Pričesna:	243	Sakramentu veličajnom
	154	Žeda duša moja
	VIII	Kao što košuta
Završna:	753	Do nebesa
ili	769.1 i 7	Svi u glas

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre, želeći iskrena i nepodijeljena srca služiti nebeskom Ocu, s povjerenjem mu se utesimo te ga ovim prošnjama zamolimo:

1. Tvoja se dobrota neprestano izlijeva nad svetom Crkvom. Daj da vjerni budu zahvalni za svaki tvoj milosni dar i pronose svijetom spasonosnu Istinu, molimo te.
2. Povezanost sa Stvoriteljem temeljna je ljudska potreba. Daj da nam naši pastiri budu svijetli primjeri iskrene povezanosti s tobom u svakoj životnoj situaciji, molimo te.
3. Mnogi obiluju materijalnim dobrima te iskorištavaju nemoćne da još više steknu. Daj da shvate kako život ne mogu obogatiti materijalnim, već samo duhovnim vrijednostima, molimo te.
4. Mnogi su brakovi u krizi jer se mladi ne znaju odreći navezanosti na roditelje. Osvijesti im važnost jedinstva muža i žene, kao i potpunog predanja međusobne ljubavi u tvoje ruke, molimo te.
5. Često se bezrazložno zamaramo mišljenjem okoline. Daj da svoj život posvetimo vršenju tvojih svetih zapovijedi i življenju u povezanosti s tobom, molimo te.

Nebeski Oče, usliši ove naše iskrene prošnje koje smo ti izrekli. Podaj nam neprestano donositi dobre životne odluke kojima ćemo živjeti za vlastito i spasenje svojih bližnjih.

Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Isus traži čovjekovo lice

Isus se okreće prema mnoštvu, ali i prema tebi kako bi vidio tvoje lice koje ga traži

Isus je na putu prema Jeruzalemu. Nakon što je pozvao na ljubav prema neprijateljima, za očekivati je bilo kako će biti malen broj onih koji ga slijede, no čuli smo kako ga je slijedilo mnoštvo i možemo pretpostaviti kako vjerojatno nisu razumjeli kuda Isus ide. Možda su se nadali od Isusa onome što nikada nije obećao. Kada mislimo na veliko mnoštvo ljudi koji su popunjavali naše Crkve, dođe nam misao nisu li i oni se nadali nečemu što Isus nikada nije obećao: posebne milosti kao nagrade, čudesa, ozdravljenja, povlastice, itd. Nema više mnoštva niti u našim Crkvama. Odgovor koji nam je najjednostavniji jest reći da je to zbog sekularizma, individualizma, itd. No ima i onih koji su otišli jer su zaista razumjeli Isusa te se radije žele prilagoditi mentalitetu ovoga svijeta. Isus se okreće jer želi vidjeti licem mnoštvo koje ga slijedi. Isus se okreće i gleda svakoga od nas jer želi vidjeti jesam li razumio ono što mi Isus nudi. Isusa ne brine broj. On je zaljubljenik života i nudi radost života, no ta radost traži i žrtvu. Manji broj uvjerenih snažniji je od velikog broja nezainteresiranih.

Dubina i ljepota života je u odlukama što imaju dalekovidni pogled

Isus razumije kako mnoštvo koje ga slijedi zna kako su blizu njemu, ali ne i njegovoj ponudi života. Može se biti blizu, ali i daleko. Vjerojatno nam je to svima poznato u životu. Mnoštvo je slijedilo Isusa jer su u njemu vidjeli određeni interes, simpatiju. Isus je lijepa osoba, lijepa zbog svog stila života, no ta ljepota traži i žrtvu. Isus želi da narod nadiđe početnu simpatiju. I danas ima mnogo ljudi koji idu prema Isusu, koji su oduševljeni njime. Može se ići prema Isus iz bilo kojeg razloga, kao što možemo biti pobožni jer se nadamo nekoj koristi. Bez obzira koji razlog bio, ići k Isusu dobar

je razlog, no pitanje je možemo li nadići nezrele odluke, te otkriti pravu ljepotu.

Razumjeti što Isus traži donosi iznimnu ljepotu, ali i radikalno opredjeljenje za njega. Isus nudi ljepotu, ali i dubinu života. Živimo u društvu kojem se ne ohrabruje za dugoročne, doživotne odluke. Zbog čega graditi obitelj kada vidimo kako je sve prolazno? Mentalitet u kojem živimo jest suprotnost onome što Isus traži od onih koji žele biti s njime, i zbog toga je vrlo jasan u svom pozivu. Tako smo čuli prvi poziv: »Dođe li tko k meni, a ne mrzi svog oca i majku, ženu i djecu, braću i sestre, pa i sam svoj život, ne može biti moj učenik!« Pomalo provokativan Isusov poziv. Upravo su nam otac i majka potrebni. Što Isus želi reći s ovime? Potrebna nam je hrabrost prikazati zahtjevnost Isusove poruke. Luka nam donosi ovaj prvi Isusov zahtjev. Mrziti oca i majku, ženu i djecu, braću i sestre, pa i sam svoj život? Kako je moguće? Što znači mrziti. U Ponovljenom zakonu 21,16, kada je bila dozvoljen poligamija, piše: »Ako koji čovjek imadne dvije žene: jednu koja mu je draga, a drugu koja mu je mrska, te mu i draga i mrska rode sinove, ali prvorodenac bude od one koja mu je mrska, onda, kad dođe dan da podijeli svoju imovinu među svoje sinove, ne smije postupiti prema prvorodencu od drage na štetu sina od mrske, koji je prvenac, nego mora za prvorodenca priznati sina od mrske i njemu dati dvostruk dio od svega što ima. Jer on je prvina njegove snage – njemu pripada pravo prvorodstva.«

Prvorodenac je od one žene koja mu je mrska, a drugo dijete ili treće je od žene koja mu je draga. Iako mu »mrska« žena više nije prva, koju zapravo favorizira, »mrska« ne znači da ju je zaručnik mrzio nego da je otišla u drugi plan, a druga žena mu je postala draga. »Mrska« je ona koju je manje volio. Što Isus želi reći s ovom slikom što nam Luka donosi? Ne govori se kako se

treba odreći lijepih i svetih osjećaja i doživljaja u obitelji, no što se događa? Kada se mladić zaljubi u djevojku i odluči se oženiti, on napušta oca i majku, no ne znači da ih odbacuje, nego da se u odnosu prema njima uspostavlja novi odnos ljubavi. Prije je volio roditelje, kao dijete i adolescent je donosio odluke koje su ovisile od roditelja. Sada, kada se oženio, roditelji više nemaju prvenstvo u odlučivanju, nego odlaze u drugi plan, ne jer nisu voljeni, nego jer je to njihovo mjesto u njegovom životu. Prvo mjesto sada ima zaručnica. S njom zaručnik sada donosi odluke. Više nije uvjetovan roditeljima, nego je na prvom mjestu ljubljena, zaručnica.

Često se rađaju velike poteškoće kada roditelji ostaju na prvom mjestu i za vrijeme braka. Luka koristi glagol mrziti jer rez treba biti jasan. Sve se odlučuje s prvenstvom Boga u životu. Teško je razumjeti koliko je snažna bila navezanost s obitelji kod Židova u Isusovo doba. Obitelj je nazivana kućom. Povezanost s obitelji s kojom treba napraviti rez jest povezanost i s tradicijom, s onime što se uvijek »tako« činilo, što se »uvijek« vjerovalo. I danas određeni oblici življenja religioznosti su upitni, napose ako nisu u skladu s Božjom Riječi, a vezani uz tradiciju, i uz riječi »pa uvijek se tako činilo«.

Isusovu obitelj čine oni koji slušaju njegovu riječ i vrše je – ovo postaje kriterij bliskosti i intimnosti s Isusom. Isus nadalje govori kako je potrebno mrziti i svoj život. Što to znači? Odustati od pogleda na život koji bi se temeljio na pogledu vlastitih interesa, na onome što se čovjeku sviđa, a biti spreman darovati život za druge.

Što li je križ u životu?

Druga slika o kojoj Isus govori, a koja je vrlo prisutna u životu vjernika jest križ, odnosno nositi križ. Gotovo svakodnevno se govori o nošenju križa te se pod nazivnik



Annibale Carracci, *Domine, quo vadis (?)* – *Gospodine, kamo ideš (?)*, 1601.

križa stavljaju različite situacije, kao npr. određene bolesti, nesreće, svakodnevne poteškoće koje trebamo prikazati Bogu za ljubav. No to nas ne vodi k rješenju u razumijevanju križa. Križ je vrhunac ljubavi koji uključuje odabir iz ljubavi i zbog ljubavi, a ne podnošenje teškoća što je sastavni dio života. Nositi križ znači podnijeti težinu koju za sobom donosi prvenstveno odluka živjeti iz ljubavi prema sebi i prema drugima. Križ je odluka za ljubav, a u toj odluci ljubavi prije ili kasnije ćemo se susreti s različitim poteškoćama. Prihvatiti poteškoće koje dolaze s odlukom ljubavi znači nositi križ, kao što to roditelji čine kada iz ljubavi prema vlastitoj djeci su spremni na mnoštvo žrtava.

Josip Bošnjaković

Rođenje Blažene Djevice Marije

8. rujna 2025.

ULAZNA PJESMA

Radosno svetkujemo
Rođenje blažene Marije
Djevice: iz nje se rodilo
Sunce pravde, Krist,
Bog naš!

ZBORNA MOLITVA

Gospodine, obdari nas
nebeskom milošću:
rođenjem Isusovim
iz Djevice počelo je
naše spasenje;
daj da nam blagdan
njezina rođenja učvrsti mir.
Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Pomoglo nam, Gospodine,
čovjekoljublje tvoga Sina.
Rođenjem od Djevice on
Majčina djevičanstva nije
umanjio nego posvetio: nek
nas oslobodi krivice da ti
omili dar naš žrtveni.
Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Evo, Djevica će začeti Sina,
on će spasiti narod svoj
od grijeha.
(Iz 7,14; Mt 1,21)

POPRIČESNA MOLITVA

Gospodine, svoju si Crkvu
okrijepio svetim otajstvima.
Daj da se raduje zbog
rođenja Djevice Marije,
jer je ono svemu svijetu
nada i zora spasenja.
Po Kristu.

Prvo čitanje Mih 5,1-4a

...dok ne rodi ona koja ima roditi.

Čitanje Knjige proroka Miheja

Ovo govori Gospodin: »I ti, Betleheme Efrato, najmanji među kneževstvima Judinim, iz tebe će mi izaći onaj koji će vladati Izraelom; njegov je iskon od davnina, od dana vječnih. Zato će ih Gospodin ostaviti dok ne rodi ona koja ima roditi. Tada će se Ostatak njegove braće vratiti sinovima Izraelovim. On će se uspraviti, na pašu izvodit svoje stado silom Gospodnjom, veličanstvom Imena Boga svojega. Oni će u miru živjeti, jer će on rasprostrijeti svoju vlast sve do krajeva zemaljskih. On – on je mir!«

Riječ Gospodnja.

ili: Rim 8,28-30

Koje Bog predvidje, te i predodredi.

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Rimljanima

Braćo! Znamo da Bog u svemu na dobro surađuje s onima koji ga ljube, s onima koji su odlukom njegovom pozvani. Jer koje predvidje, te i predodredi da budu suobličeni slici Sina njegova te da on bude prvorodenac među mnogom braćom. Koje pak predodredi, te i pozva; koje pozva, te i opravda; koje opravda, te i proslavi.

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 13,6

Pripjev: Radujem se u Gospodinu, radujem.

Ja se u tvoju dobrotu uzdam,
nek mi se srce raduje spasenju tvome!

Pjevat ću Gospodinu koji mi učini dobro,
pjevat ću imenu Gospodina Svevišnjeg!

Pjesma prije evanđelja

Sretna li si, Djevice Marijo, i svake hvale predostojna,
jer se iz tebe rodilo Sunce pravde, Krist Bog naš!

Evanđelje Mt 1,1-16.18-23

Što je u njoj začeto, od Duha je Svetoga.

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju

Rodoslovlje Isusa Krista, sina Davidova, sina Abrahamova. Abrahamu se rodi Izak. Izaku se rodi Jakov. Jakovu se rodi Juda i njegova braća. Judi Tamara rodi Peresa i Zeraha. Peresu se rodi Hesron. Hesronu se rodi Ram. Ramu se rodi Aminadab. Aminadabu se rodi Nahšon. Nahšonu se rodi Salma. Salmi Rahaba rodi Boaza. Boazu Ruta rodi Obeda. Obedu se rodi Jišaj. Jišaju se rodi David kralj.

Davidu bivša žena Urijina rodi Salomona. Salomonu se rodi Roboam. Roboamu se rodi Abija. Abiji se rodi Asa. Asi se rodi Jozafat. Jozafatu se rodi Joram. Joram se rodi Ahazja. Ahazji se rodi Jotam. Jotamu se rodi Ahaz. Ahazu se rodi Ezekija. Ezekiji se rodi Manaše. Manašeu se rodi Jošija. Jošiji se rodi Jehonija i njegova braća u vrijeme progonstva u Babilon. Poslije progonstva u Babilon Jehoniji se rodi Šealtiel. Šealtielu se rodi Zerubabel. Zerubabelu se rodi Elijakim. Elijakimu se rodi Azor. Azoru se rodi Sadok. Sadoku se rodi Akim. Akimu se rodi Elijud. Elijudu se rodi Eleazar. Eleazaru se rodi Matan. Matanu se rodi Jakov. Jakovu se rodi Josip, muž Marije, od koje se rodio Isus koji se zove Krist. Rođenje Isusa Krista zbilo se ovako. Njegova majka Marija, zaručena s Josipom, prije nego se sastadoše, nađe se trudna po Duhu Svetom. A Josip, muž njezin, pravedan, ne htjede je izvrnuti sramoti, nego naumi da je potajice napusti. Dok je on to snovao, gle, anđeo mu se Gospodnji ukaza u snu i reče: »Josipe, sine, Davidov, ne boj se uzeti k sebi Mariju, ženu svoju. Što je u njoj začeto, doista je od Duha Svetoga. Rodit će sina, a ti ćeš mu nadjenuti ime Isus jer će on spasiti narod svoj od grijeha njegovih.« Sve se to dogodilo da se ispuni što Gospodin reče po proroku:

Evo, Djevica će začeti i roditi sina i nadjenut će mu se ime Emanuel – što znači: S nama Bog.

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	568.2	Radosno svetkujmo
ili	600	Zdravo, Djevo čista
Otpjevni psalam:	ŽV 9/2007	Radujem se
Prinosna:	230	Darove prinesite
ili	772	Sva si lijepa
Pričesna:	247	Uzmite, jedite
	185	O Isuse, nebesa sjaj
	572	Pjevajte Gospodinu
Završna:	769.1 i 6	Svi u glas
ili	616	Ljiljane bijeli



MOLITVA VJERNIKA

Radujući se danas blagdanu Marijina rođenja zahvalni za svaku milost koju njezinim zagovorom primamo, uputimo svoje molitve Bogu Ocu:

1. Mariju si od rođenja posvetio za vršenje velikih djela. Čuvaj našeg oca Papu da svako njegovo djelovanje donosi obilje milosti svetoj Crkvi, molimo te.
2. Marija je tvojom milošću postala majkom Krista, Velikog svećenika. Sve naše svećenike krijepi u istinskom nasljedovanju Krista, molimo te.
3. Mnogi roditelji svijeta čeznu za potomstvom. Iskaži im svoje beskrajno milosrđe i obdari ih radošću dječjeg osmijeha, molimo te.
4. Mnoge su majke ostavljene same sa svojom djecom. Daj da im bližnji iskazuju pomoć u odgoju i svakoj drugoj potrebi, molimo te.
5. Mnoge su naše majke usnule s vjerom u vječni život. Ne uskrati im svoje milosrđe, već ih obilno nagradi za svaku njihovu majčinsku žrtvu, molimo te.

Bože Oče, usliši ove naše molitve i pouči nas kako nasljedovati ponizno služenje Blažene Djevice Marije. Njeno nas je predanje tvojoj svetoj volji spasilo vječne tame; njen zagovor neka nas privede u tvoje kraljevstvo.

Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Slavlje rođenja Marijina slavlje je svakog rođenja

Rođenje djeteta radostan je događaj za svaku obitelj, osobito za roditelje. No to je također događaj koji se iščekuje i s nekim strahom i neizvjesnošću. Bojimo se kako će proći porod i za dijete i za majku. Uz to, u vrijeme dok nije bilo današnjih tehničkih mogućnosti, nije se sve do trenutka rođenja znalo hoće li dijete biti muško ili žensko. A odnos prema novorođenom djetetu često je ovisio upravo o njegovu spolu. Ovisno o spolu dijete je moglo biti više ili manje željeno, da ne kažemo, neželjeno. Iako smo svi rođeni od žene, kad se radi o željenom spolu novorođenčeta, žene su u tome često bile diskriminirane. Ta kruta realnost reflektira se i u biblijskim tekstovima.

Muško rodoslovlje s neobičnim ženama

U današnjem odlomku iz Evanđelja po Mateju čitamo Isusovo rodoslovlje (Mt 1,1-16) u kojem glavnu ulogu imaju muškarci. To možemo razumjeti jer je u patrijarhalnom društvu muškarac nositelj obiteljskog imena i kriterij zakonitosti. Tako se u Isusovu rodoslovlju iz naraštaj u naraštaj navode u rodoslovnoj liniji svi muškarci počevši od Abrahama sve do Josipa, muža Marijina, jer po njemu Isus biva zakonito dijete, premda mu Josip nije biološki otac. Žene su u rodoslovlju spomenute samo ako se ističu po nečemu posebnom.

Uključujući Mariju, Isusovu majku, u dugom nizu od četrdeset i dva naraštaja u Isusovu rodoslovlju navode se imena samo pet žena, a njihova je zajednička posebnost to da su u to rodoslovlje ušle na neobičan način. Tamara, koja je Judi – svom svezkru – rodila Peresa, pretvarala se da je bludnica i na prijevaru s njim začela blizance, jer joj je on kao udovici dvojice njegovih sinova uskraćivao zakonsko leviratsko pravo da se uda za trećega. Rahaba je bila prava

bludnica koja je sakrila dvojicu izraelskih uhoda, koji su došli u Jerihon da izvide stanje prije njegova osvajanja. Kasnije se udala za Salmu iz Judina plemena i rodila mu sina Boaza. On se pak oženio Rutom, strankinjom Moapkinjom, udovicom koja je tek u tom drugom braku rodila svoje prvo dijete, Obeda, djeda budućega kralja Davida. A Davidu je Bat-Šeba, žena s kojom je počinio preljub i podmuklo dao ubiti njezina muža Uriju Hetita, rodila Salomona, koji ga je naslijedio na prijestolju.

Sve su te žene nekim neuobičajenim putem ušle u Isusov rodoslovni niz, a najneobičnije i najčudesnije to se dogodilo kod same Isusove majke Marije. Ona je začela po Duhu Svetom i zasigurno morala proživjeti pravu dramu dok se njezinu zaručniku Josipu, koji ju je namjeravao potajice napustiti, nije u snu ukazao anđeo Gospodnji i rekao mu da se ne boji uzeti k sebi Mariju, svoju ženu.

Predaja o Marijinu rođenju

Danas slavimo blagdan Marijina rođenja, a čitamo odlomak iz evanđelja koji donosi rodoslovlje njezina sina i opis njegova rođenja nakon niza običnih i neobičnih predaka. To je i prvi tekst u Novom zavjetu u kojem se Marija spominje, pa je susrećemo kao već odraslu mladu osobu spremnu za brak i rađanje. Njezino rođenje nije opisano u Svetom pismu niti se Marija igdje u Svetom pismu naziva po svojim roditeljima ili slavnim precima. To možemo shvatiti kao znak da je njezino rođenje bilo sasvim obično i od običnih roditelja, a poruka, koja iz toga slijedi, govori nam kako Bog za velika djela izabire one koje on hoće bez obzira na njihovo podrijetlo i društveni položaj.

Pa ipak, ako se radi i o izabranicima skromna društvenog podrijetla, kao što za



Luca Giordano, *Marijino rođenje*, oko 1698.

Davida Bog kaže da ga je »doveo od ovaca i koza« (usp. *1Sam* 7,8), u Svetom se pismu jako drži do toga da se vlastito podrijetlo poznaje i cijeni. A u slučaju slavnih likova to pobuđuje poseban interes. Stoga je očekivano da se od najdavnijih vremena pojavilo zanimanje i za Marijino rođenje, njezino djetinjstvo i ime njezinih roditelja. Najstariji spis koji o tome govori jest apokrifno *Jakovljevo protoevanđelje* nastalo u drugom stoljeću poslije Krista. Premda nije ušlo u kanon Svetoga pisma ovo književno djelo imalo je veliki utjecaj na kršćansku pobožnost i to osobito prema Blaženoj Djevici Mariji. U njemu doznajemo da su se Marijini roditelji zvali Joakim i Ana i da dugo godina nisu mogli imati djece. Takvi su slučajevi veoma česti kod znamenitih likova i u kanonskim knjigama Svetoga pisma. S problemom neplodnosti mučili su se Abraham i Sara, Izak i Rebeka, Jakovljeva žena Rahela, i Ana majka Samuelova. Dugo su čekali na rođenja djeteta i Samsonovi roditelji, kao i roditelji Ivana Krstitelja, Zaharija i Elizabeta. Svi oni na kraju su posebnom Božjom milošću dobili dijete i ono što je zanimljivo, uvijek se radilo o sinu. Tako ispada da je svaki slučaj dugotrajne neplodnosti u Svetom pismu Božjom milošću sretno završio rođenjem muškoga djeteta.

U slučaju Marijinih roditelja, kako je to opisano u *Jakovljevu protoevanđelju*, imamo veliki izuzetak. Ani, neplodnoj ženi Joakimovoj, dok je tužna molila, došao je anđeo Gospodnji i navijestio joj da će začeti i roditi porod o kojem će se govoriti po cijelom svijetu. Na to je Ana rekla: »... ako rodim *bilo muško bilo žensko dijete*, dat ću ga kao dar Gospodinu Bogu svojem i služiti će mu sve dane života svojega.« I rodila je djevojčicu kojoj je dala ime Marija.

Poziv Marijina rođenja

Naravno da baš takav opis Marijana rođenja ne uzimamo kao potvrđenu povijesnu istinu. Jednostavno nemamo metodoloških sredstava kojima bi se to moglo provjeriti. Međutim, drevno *Jakovljevo protoevanđelje* sigurno nam pruža vrijedno svjedočanstvo o tome kakav je odnos prema rođenju bilo kojeg djeteta izazivalo razmišljanje o rođenju Marijinu. Ono je budilo sreću zbog ostvarenog roditeljstva i poticalo na radosno prihvaćanje svakoga djeteta kao dara Božjega, bilo da je muško ili žensko, a možemo nastaviti niz i reći bilo da je bolesno ili zdravo, zakonito ili nezakonito... Drugim riječima, slavlje Marijina rođenja poziv je na slavlje svakog rođenja i radost zbog svakog djeteta koje dolazi na ovaj svijet.

Domagoj Runje

Zdesna ti je kraljica

Otpjevni psalam za svetkovinu Uznesenja Blažene Djevice Marije

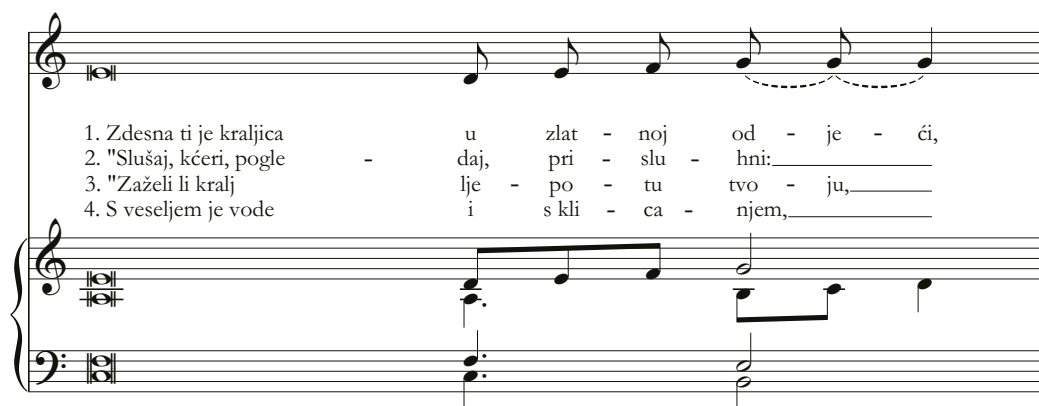
Ant.

Ivana Krznar

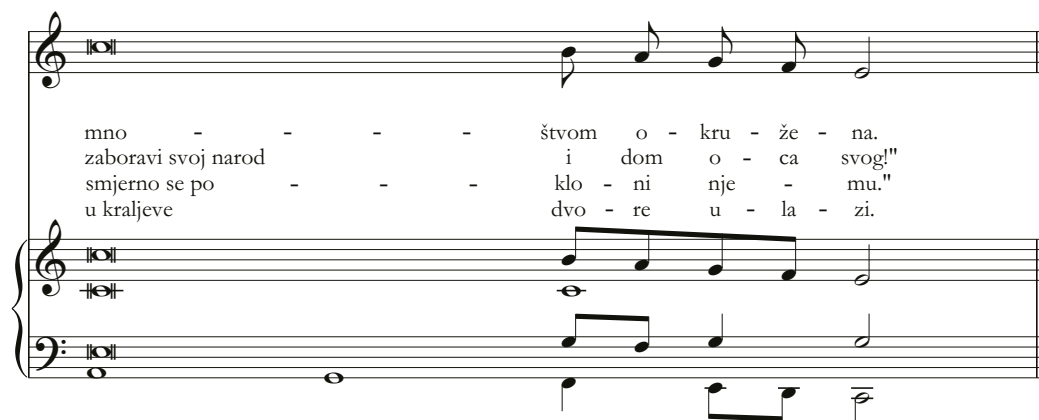


Zde - sna ti je kra - lji-ca u zlat - noj od - je - či.

Ps 45, 10b-12b.16



1. Zdesna ti je kraljica u zlat - noj od - je - či,
2. "Slušaj, kćeri, pogledaj, pri - slu - hni:
3. "Zaželi li kralj lje - po - tu tvo - ju,
4. S veseljem je vode i s kli - ca - njem,



mno - štvo o - kru - že - na.
i dom o - ca svoga!
smjerno se pokloni nje - mu.
u kraljeve dvo - re u - la - zi.



INFORMACIJE I NARUDŽBE:

HRVATSKI INSTITUT ZA LITURGIJSKI PASTORAL
Ksaverska cesta 12a, 10000 Zagreb • tel.: +385 (0)1 5635 050
e-mail: pretplata@hilp.hr • www.hilp.hr



CIJENA

26,00 €

Naručite novo izdanje

Božanskog časoslova za Božji puk

**isključivo na e-poštu:
narudzbe@hilp.hr**

Troškovi poštarine
nisu uračunati u cijenu.



**NOVO
IZDANJE!**

živo vrelo

List izlazi 13 puta godišnje. Cijena pojedinog primjerka: 2 €. Inozemstvo: 4,23 €; 7,08 USD; 7,08 CAD; 8,46 AUD

Godišnja pretplata: 26 €. Inozemstvo: 55 €; 92 USD; 92 CAD; 110 AUD • BiH, SRB, MNE: 40 €

Za pretplatnike s deset i više primjeraka odobravamo popust od 10%.

Uplate za Hrvatsku: Privredna banka Zagreb, d.d. – IBAN: HR8823400091110174994

model plaćanja: 02 – poziv na broj: upisati pretplatnički broj

Uplate za inozemstvo: Privredna banka Zagreb, d.d. – IBAN: HR8823400091110174994 – SWIFT: PBZGHR2X

Sva prava pridržana. Nijedan se dio liturgijsko-pastoralnog lista Živo vrelo ne smije umnožavati, fotokopirati, reproducirati ni prenositi u bilo kakvu obliku (elektronski, mehanički i sl.) bez prethodne pisane suglasnosti glavnog i odgovornog urednika.



HRVATSKI INSTITUT ZA LITURGIJSKI PASTORAL
pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji